ΈΤΟΣ Β' 1885 — ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ — 4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΑΡΙΘ. 75

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
Ἐν Ἑλλάδι . . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
Ἐν ὁδῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερολόγιον
Ἡ νῆσος Σύμη.
Περιγραφὴ τῶν μαχῶν τοῦ Γαλασίου καὶ τοῦ Σκουλενίου τοῦ κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Προύτου, Συγγραφεῖσα παρὰ ΙΑΚΩΒΑΚΗ ΡΙΖΟΥ τοῦ ΝΕΡΟΥΛΟΥ.
Ἔργα καὶ ἡμέραι.
Φιλολογικαὶ συζητήσεις, ὑπὸ Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ.
Ἡμερολόγιον ἀνθρώπου περιττοῦ (διήγημα.)
Καθηγήτρου ἀπομνημονεύματα. Γραικός, Γενίτσαρις καὶ Βενετσάνος.
Φιλολογικά, ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά.
Ἡ Σικελία.
Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων. (Ἓν δικαίωμα τοῦ ἀπέναντι καθημένου, ὅπερ εὐχῆς ἔργον ἠθέλεν εἶναι νὰ δοθῇ καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι.— Βόας ὁ μυοφάγος. — Ὁ ἀριθμὸς 13 κλ.)
Πνευματικαὶ ἀσκήσεις. — Λύσεις — Λύται.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἑπτὰ ἁγίων παίδων.

ΙΣΤΟΡΙΑ. 1824. Θρίαμβος τοῦ Κανάρη πρὸ τῆς Σάμου.

Η ΝΗΣΟΣ ΣΥΜΗ

Οὐδεὶς θὰ ἐγίνωσκε βεβαίως τὴν ἐπαπειλοῦσαν τοὺς ἀδελφοὺς Συμαίους συμφοράν, ἂν διὰ τηλεγραφήματός του ὁ φιλόπατρις συντάκτης τοῦ *Φαγοῦ* Σύρου κ. Δ. Φκρατζῆς δὲν καθίστα γνωστόν, ὅτι «ἡ νῆσος Σύμη πολιορκεῖται πρὸ ἱκανῶν ἤδη ἡμερῶν ὑπὸ τεσσάρων πολεμικῶν Τουρκικῶν πλοίων, ὅτι ἀπηγορεύθη ἡ προσέγγισις ἐμπορικῶν πλοίων, ὅτι οἱ κάτοικοι — οἱ πλεῖστοι ὑπήκοοι Ἕλληνες — εὑρίσκονται ἔντρομοι καὶ ὑπάρχει φόβος συγκρούσεως».

Θὰ εἴπωμεν ἄρά γε ὑπερβολὴν ἂν προσθέσωμεν ὅτι πρὸ τοῦ συμβάντος τούτου, πλεῖστοι ἠγνόουν καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ὕπαρξιν τῆς Ἑλληνικωτάτης νήσου;

Πρὸς τοῦτο κρίνομεν καλὸν νὰ γράψωμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν βραχέα ξιν τινά.

*

Τοπογραφία. Ἡ κυκλοτερὴς καὶ 38 χιλιαμέτρων περίμετρον ἔχουσα *Σύμη*, ἡ πάλαι καλουμένη καὶ Μεταποντὶς καὶ Αἴγλη, εἰς τὰς νοτίους Σποράδας νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους ἀνήκουσα, κεῖται παρὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν κατὰ τὸν ὑπ' αὐτῆς Συμαϊκὸν κόλπον κληθέντα. Γειτνιάζει δὲ πρὸς Ν. μὲν τῇ Ῥόδῳ πρὸς Α. τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς Καρίας «Κυνὸς σήματι» τῷ παρὰ τὴν ἀρχαίαν πόλιν Λώρυμα καὶ πρὸς Δ. τῇ νήσῳ Ἐπισκοπῇ (Τήλῳ).

Φυσικὴ κατάστασις. Ἡ νῆσος εἶνε ἠφαιστειώδης, ξηρὰ καὶ ἄγονος· πηγαῖον ὕδωρ οὐδαμοῦ ὑπάρχει καὶ οἱ κάτοικοι ὑδρεύονται ἀπὸ δεξαμενῶν, ἐν αἷς τὸν χειμῶνα συνάγουσιν ὄμβρια ὕδατα. Τὸ κλῖμα αὐτῆς εἶνε εὐκρὲς καὶ τερπνὸν καίτοι καθ' ὑπερβολὴν θερμόν. Χειμὼν ἐν τῇ νήσῳ δὲν ὑπάρχει· καὶ ὁ Ἰανουάριος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρῶτος τοῦ Ἔαρος μήν.

Ὡς ἐκ τοῦ θάλπους καὶ τῆς ἀντανακλάσεως οἱ κάτοικοι πάσχουσι πολὺ τοὺς ὀφθαλμούς, εἰς ὃ συντελεῖ καὶ ἡ κακὴ δίαιτα.

Παρὰ τὸ ἄγονον τοῦ ἐδάφους, ἕνεκα τῆς φιλοπονίας τῶν κατοίκων, ἐν τῇ νήσῳ ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγοι ἀμπελῶνες, ἐλαιόδενδρα, συκαῖ, ἀμυγδαλαῖ κ. λ. Πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς μάλιστα ἐπαναστάσεως ὁ ἐλαιὼν τῆς νήσου ἦτο σημαντικώτατος.

Κάτοικοι. Οἱ Συμαῖοι εἶνε διάσημοι ναυτικοί· κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐκέκτηντο περὶ τὰ 200 μεγάλα ἐμπορικὰ πλοῖα, καταστραφέντα σχεδὸν ὑπὸ τῆς πειρατείας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἀνέρχεται εἰς 12 περίπου χιλιάδας πάντας γνησιωτάτους Ἕλληνας καὶ ὀρθοδόξους.

Ἡ σπογγαλιευτικὴ αὐτῶν δεινότης θεωρεῖται ἀπαράμιλλος.

Ἡ εἰσαγωγὴ ὑπό τινων εὐπόρων τῶν σπογγαλιευτικῶν μηχανῶν μεγάλως ἐζημίωσε τὸν πτωχὸν τῶν δυτῶν πληθυσμὸν πλὴν ἀτυχῶς δι' αὐτοὺς αἱ μηχαναὶ εἰσήχθησαν.

Ἱστορία. Ἡ Σύμη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πολλάκις ὑπὸ διαφόρων ἐχθρῶν ἠρημώθη. Πρὸ τῶν Μηδικῶν χρόνων ἦτο ὑπὸ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κατείχετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· μετὰ τὴν παρὰ τὴν Κνίδον ἧτταν τῶν Ἀθηναίων οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποβάντες εἰς τὴν Σύμην ἔστησαν τρόπαιον.

Κατὰ τὸν μεσαίωνα ἡ Σύμη ἐγένετο ὑποτελὴς εἰς τὸν Μέγαν Μάγιστρον τῆς Ῥόδου.

Μετὰ τὴν ἡρωϊκὴν πτῶσιν τῆς νήσου Ῥόδου εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ μεγαλόφρονος Σουλτάνου Σουλεϊμὰν τοῦ Β' καὶ ἡ Σύμη ἠκολούθησε τὴν τύχην της.

Προνομίαι. Ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ Σουλεϊμὰν παρεχωρήθησαν τοῖς Συμαίοις — οὐχὶ τόσον χάριν τῆς ἄνευ ἀντιστάσεως ὑποταγῆς των, ἥτις ἦτο ἀναπόφευκτος μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ῥόδου, ἀλλὰ κυρίως, ὡς λέγεται, ἕνεκα τῶν ἐκλεκτῶν σπόγγων καὶ τῶν ἐξαιρέτου κατασκευῆς ἄρτων, οὓς ἐξαπέστειλαν αὐτῷ διὰ τῶν προύχόντων αὐτῶν — ἱκαναὶ προνομίαι, διατηρηθεῖσαι ἄθικτοι μέχρι τοῦ 1869.

Ἡ Σύμη εἶχε, ἴδιον διοικητικὸν καὶ δικαστικὸν σύστημα. Ἕνα δὲ μόνον φόρον ἐπλήρωνε κατ' ἀποκοπὴν ἡ νῆσος σύμπασα τὸν ὀνομαζόμενον *Μαχτοῦ*. Ἐπετράπη ἡ καθ' ὅλας τὰς θαλάσσας τοῦ Κράτους ἐλευθέρα καὶ ἀτελὴς σπογγαλιεία, παρεχωρήθη γενικὴ ἀτέλεια ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων· ἐπετράπη ἡ κωδωνοκρουσία, καὶ πλείστων ἄλλων παραχωρήσεων καὶ ἀτελειῶν ἀπήλαυεν ἡ νῆσος, περὶ ὧν οὐ τοῦ παρόντος.

Κατάργησις τῶν προνομιῶν. Πρώτη ἀπόπειρα πρὸς περιστολὴν τῶν προνομιῶν ἐγένετο ἐν ἔτει 1865 διὰ τῆς ἐπιβολῆς φόρου ἐπὶ τοῦ οἰνοπνεύματος, εἰς ὃν ὑπέκυψαν μεθ' ἱκανὴν ἀντίστασιν, ἅτε θεωρήσαντες τὴν φορολογίαν ταύτην δικαίως ὡς προάγγελον πλήρους καταργήσεως τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ μονονοῦ πάσης προνομίας καὶ ἀτελείας

Καὶ ἡ καταργησις αὕτη ἐπῆλθεν.

Οἱ Συμαῖοι ἀφ' οὗ ἐφ' ἱκανὸν διὰ πρεσβειῶν ἐξελιπάρησαν τὴν Πύλιν ἐπικαλούμενοι τῶν προκατόχων τὰ διατάγματα καὶ τὰ χρυσόβουλα, κατέφυγον εἰς ἀντίστασιν.

Πρὸς περιστολὴν τῆς *αὐθαδείας* ταύτης ἀπεστάλη τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1869 στόλος καὶ στρατὸς ὑπὸ τὸν Ἀχμὲτ πασᾶν, ὅστις *ὑπεδούλωσεν* ἐντελῶς τὸν τόπον· τῷ δὲ 1874 προέβησαν καὶ ἐν τῇ Σύμῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ γενικοῦ φορολογικοῦ συστήματος.

*

Ὁ ἱερὸς τῶν Συμαίων γυναικῶν λόχος. Ἐν τούτοις καὶ μεθ' ὅλους τοὺς ἀποκλεισμοὺς καὶ τὰς ἐπεμβάσεις τῶν Τούρκων οἱ Συμαῖοι οὐδέποτε ἐξεπλήρωσαν πάσας τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν· διαρκῶς δὲ προσεπάθησαν διὰ πρεσβειῶν νὰ τύχωσι τῶν προτέρων αὐτῶν προνομιῶν. Ἀλλ' οὐδεὶς πλέον ἐκ τῶν ἐγκρίτων ἀνελάμβανε τὸν ὅσῳ τιμητικὸν τόσῳ καὶ ἐπικίνδυνον τοῦ πρεσβευτοῦ τίτλον.

Ὡς ἐκ τούτου 300 Συμαῖαι γυναῖκες ὁπλισθεῖσαι διὰ ῥοπάλων καὶ πετρῶν περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου 1875 ἐπολιόρκησαν ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν τοὺς τὰ πρῶτα φέροντας ἐκ τῶν συμπολιτῶν των, κατέθραυσαν τὰ παράθυρα καὶ τὰς θύρας καὶ ἀναρπάστους τοὺς *ἐμπαρκάρισαν* διὰ Κωνσταντινούπολιν.

*

Ὁ σημερινὸς ἀποκλεισμός. Ὁ ὑπὸ Τουρκικῶν πολεμικῶν πλοίων ἀγγελθεὶς ἐθνωλετὴρ ἀποκλεισμὸς ἀφορμὴν ἔχει τὴν ἄρνησιν τῶν Συμαίων ὅπως, χάριν τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τῆς φορολογίας, ἀπογραφῶσιν.

Ἴδωμεν πῶς θὰ λήξῃ καὶ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, τὸ ἐπαπειλοῦν τὴν ἐξόντωσιν μιᾶς ἔτι Ἑλληνικῆς νήσου.

Ἴδωμεν πῶς θὰ διαφύγωσι καὶ αὖθις τὸν κίνδυνον τὰ γενναῖα ταῦτα τέκνα τῆς θαλάσσης.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΑΧΩΝ

ΤΟΥ ΓΑΛΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΚΟΥΛΕΝΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΕΞΙΑΝ ΟΧΘΗΝ ΤΟΥ ΠΡΟΥΤΟΥ

(Συγγραφεῖσα παρὰ ΙΑΚΩΒΑΚΗ ΡΙΖΟΥ.)

[Ἐδόθη ἡμῖν τὸ κατωτέρω πολίτιμον χειρόγραφον, οὗτινος τὸ περιεχόμενον παρέχομεν σήμερον τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν· εἶνε δὲ τοῦτο ἰδιόγραφος συγγραφὴ τοῦ Ἰακωβάκη Ῥίζου Νερουλοῦ. Καί τοι τοιοῦτον τι ἐδημοσιεύθη ἐν ταῖς σημειώσεσι τοῦ Ἱστορικοῦ δοκιμίου τοῦ κ. Φιλήμονος, ἐν τούτοις χάριν μείζονος δημοσιότητος δημοσιεύομεν ἐν τῇ Ἑβδομάδι τὴν πολίτιμον ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν μονογραφίαν ταύτην, καθήκον ἡμῶν θεωροῦντες νὰ προτάξωμεν τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ συγγραφέως.

Ὁ Ῥίζος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1778· ὁ πατήρ του ἦτο λόγιος καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· τὴν ἐπωνυμίαν Ῥίζος ἔλαβεν ἐκ τῆς μητρός του, ὀνομαζομένης οὕτω, μετὰ τοῦ πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπὸ τοῦ κυρίως κλάδου δοθέντος αὐτῷ παρεπωνυμίου.

Ὀρφανὸς μείνας εἰς βρεφικὴν ἡλικίαν, ἐξεπαιδεύθη ὑπὸ τοῦ λογίου θείου του Σαμουὴλ μητροπολίτου Ἐφέσου, ὅστις ἀνέδειξεν αὐτὸν ἑλληνιστὴν ἄριστον· τὴν φιλοσοφίαν ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Δανιὴλ Φιλιππίδου καὶ τὴν Γαλλικὴν ὑπὸ τοῦ Ἀόβὰ Ἀαφονταίου. Εἰκοσαετὴς παρηκολούθησε τὸν ἡγεμόνα Κωνσταντῖνον Ὑψηλάντην εἰς Μολδαυΐαν. Τὰς ἐκ τῆς πολιτικῆς ὀλίγας ὑπολειπομένας αὐτῷ ὥρας ἀφιέρωσεν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἀσιατικῆς φιλολογίας, ἧς ἐγένετο ἐγκρατέστατος· κατατάσσεται δὲ μεταξὺ τῶν κλασικῶν αὐτῆς συγγραφέων.

Ὁ διαδεχθεὶς τὸν Ὑψηλάντην τῷ 1801 Σοῦτσος, διώρισε τὸν Ῥίζον ἐπιτετραμμένον αὐτοῦ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ὁ δὲ ἡγεμὼν Καρατζᾶς ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀνώτατον ἀξίωμα τοῦ Μεγάλου Ποστελνίκου ἢ πρωθυπουργοῦ· τὴν αὐτὴν θέσιν εἶχε καὶ τῷ 1816 παρὰ τῷ ἡγεμόνι Μιχαὴλ Σούτσῳ, ἣν διετήρησε καὶ μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Μετὰ τὴν ἀτυχῆ περὶ τὸν Ἴστρον ἔκβασιν τοῦ ἐθνικοῦ κινήματος, ὅπου ἀπώλεσε καὶ τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ υἱὸν Ἀλέξανδρον, ἐγκατέλιπε τὰ μέρη ἐκεῖνα. Ἐν Γενεύῃ ἐδίδαξεν ἐπισήμως τὴν ἱστορίαν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας μέσῳ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν ξένων αὐτοῦ ἀκροατῶν· ἔγραψε δὲ Γαλλιστὶ καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ 1825. Ἐν Γενεύῃ γνωρισθεὶς μετὰ τοῦ Καποδιστρίου καὶ ἀγαπηθεὶς παρ' αὐτοῦ ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα· γενόμενος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυβερνήτου ἐξελέγη ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς ὑπουργὸς καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας δὲ τοῦ Ὄθωνος πολλάκις κατέλαβε τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ὁ πρῶτος καταρτισμὸς τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, ἡ καθίδρυσις τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἡ σύστασις τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, ἧς ἐπὶ πολλὰ ἔτη προέστη.

Κατὰ τῷ 1848 ἐπέμφθη πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ· ἀπέθανε δὲ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1850 εἰς ἡλικίαν 72 ἐτῶν.

Συνέγραψε τὰ Κορακιατικὰ κωμῳδίαν· τὴν Ἀσπασίαν καὶ τὴν Πολυξένην τραγῳδίας. Τὴν Κόρακα ἁρπαγὴν ποίημα ἡρωϊκοκωμικόν, Ὦ δὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, Cours de littérature grecque moderne, Histoire de la Revolution grecque. Διαφόρους ᾠδὰς καὶ ἐπιγράμματα, ἔκθεσιν τῆς ἐν Δακίᾳ ἐπαναστάσεως, καὶ συνειγράφθη μετὰ τοῦ Φωτεινοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Δακίας «δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ζωῆς τὰς ὑψηλοτάτας διέπων τῆς πατρίδος του θέσεις, ἀπέθανεν εἰς ἕκατον γῆρας καὶ ἑτάφη ἀπὸ δημοσίων χρημάτων»].

«Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Μαρτίου μηνός, ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον ἀπὸ τὴν ἐπίσημον διαμαρτυρίαν τοῦ εἰς Ἰάσιον Ῥωσσικοῦ προξένου, ἡ Μολδαβία ἔπαυσε νὰ ἔχῃ διοικητήν. Οἱ πρόκριτοι τῶν ἐντοπίων εὐγενῶν ἢ βοϊάρων κατὰ τὴν ἐπιχώριον φωνὴν καλουμένων, οἱ μὲν ἐπιθυμήσαντες νὰ διοικήσωσιν αὐτοὶ τὸν τόπον, ἐλώριον κατὰ τὴν φαντασίαν των προκείμενον εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου, οἱ δὲ διὰ τὸ ἐξ ἀγωγῆς ἀψίκορον τοῦ ἤθους των βαρυνθέντες τὴν καθεστῶσαν διοίκησιν, καὶ ἄλλοι ἄλλον νέον ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἡγεμόνα ποθοῦντες, ἐβίασαν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἡγεμόνος μὲ τὴν ἀθρόαν φυγήν των εἰς τὸ Πέραν τοῦ Προύτου· ὥστε ὁ ἡγεμὼν ἀναλογισθεὶς τὸ βρτῖθος τῶν περιστάσεων καὶ ἰδὼν ὅτι ἡ βιαία εἰς τὸν τόπον διαμονή του, ὄχι μόνον εἶναι πολλαχῶς ἀδύνατος, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν ἐπικίνδυνος, καὶ εἰς τὸν τόπον ἐπιζήμιος καὶ εἰς τὸ ἔθνος του ἐπιβλαβής, κατέφυγεν εἰς τῆς φιλανθρώπου Ῥωσσικῆς Αὐτοκρατορίας τὰ σύνορα, εὐχηθεὶς τὴν ποθεινὴν σωτηρίαν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς του Γραικούς, καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν λαὸν τῆς Μολδαβίας. Καὶ ὁ μὲν ἀνεχώρησεν· οἱ δὲ Βοϊάροι ἄρχισαν νὰ διοικῶσι τὴν πατρίδα των· πλέκοντες εἰς τὴν φαντασίαν των ὁρμαθοὺς ἀγαθῶν καὶ κτίζοντες πύργους εὐτυχημάτων ἐπιστηριζομένους εἰς τὸ αὐθαίρετον καὶ περιοριζομένους εἰς τὸν κύκλον τοῦ ἰδίου συμφέροντος. Αἱ πρῶται ἡμέραι τῆς συνελεύσεώς των ἐφώρασαν τοὺς σκοποὺς τῶν συνελθόντων, ὅτι δὲν ἦσαν ἡ πρόνοια καὶ ἀσφάλεια τοῦ κοινοῦ, ἀλλ' ὅτι ὁ καθεὶς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ ἴδιον.

»Πρέπει μ' ὅλον τοῦτο νὰ ὁμολογήσῃ ὁ ἀπαθὴς δικαστής, ὅτι ἡ δεινότης τῶν περιστάσεων εἰς τὰς ὁποίας εὑρέθησαν ἀπροσδοκήτως ἐμπεπλεγμένοι, ἦτον καὶ πρωτότυπος εἰς τὸ εἶδός της, καὶ συνεπείας φοβερὰς ἐπισείουσα. Ὀλίγος ἀριθμὸς στρατιωτῶν Γραικῶν, καὶ Σερβοβουλγάρων καὶ Θρακῶν ἐξαίφνης ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν σημασίαν τοῦ πρίγκιπος Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἐν ἀγνοίᾳ παντελεῖ τῆς Βασσαραβικῆς διοικήσεως, καὶ διὰ νυκτὸς διαβάντος τὸν Προῦτον κατὰ τὸ Σκουλένον, συνεκρότει τὸ στράτευμα, τὸ ὁποῖον ἐκήρυξε δημοσίως, καὶ ἐγγράφως τὴν ἐλευθερίαν τῶν Γραικῶν, καὶ τὴν ἐκ τῆς Εὐρώπης ἔξωσιν τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας. Ἡ Ῥωσσία διεμαρτυρήσατο ἐπισήμως κατὰ τοῦ τοιούτου ἐπιχειρήματος. Ἀφαιρέσασα τὴν προστασίαν της ἀπὸ τὰς δύω ἐπαρχίας Βλαχίαν καὶ Μολδαβίαν, πρώτας ἑστίας φανείσας τῆς τοιαύτης ἐπαναστάσεως. Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία βλέπουσα τὸ ξίφος τῶν τυράννων ἐπηωρημένον ἐπὶ τὸν ἱερὸν αὐτῆς τράχηλον ὅλων αὐτῆς τῶν τέκνων, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τῆς Βαρβαρικῆς λύσσης τὰς θανατηφόρους πληγάς, ἐβάλλε μὲ τοὺς κεραυνοὺς τῶν ἀναθεμάτων τοὺς τότε ὀνομασθέντας ἀποστάτας, καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας, τοὺς ὁποίους ἂν ἦτον ἐλεύθερος εἰς τὰς ψήφους των, ἤθελε τοὺς στεφανώσει μὲ τὰς ἱερὰς εὐχάς της, καὶ τὰς εὐλογίας, εἰς προλαβόντας μὲ τὴν φανερὰν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως, τὸν ὄλεθρον ὅλου τοῦ γένους, τὸν ὁποῖον ἐμελέτα καθ' ἑαυτὸν ὁ Σουλτάνος νὰ προξενήσῃ ἀνεπαισθήτως καὶ δολίως μαθὼν ἀπὸ πολλὰς προδοσίας τὴν γενικὴν κλίσιν τῶν Γραικῶν εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ καθημερινὸς φόβος τῆς ἐφόδου τῶν Τούρκων ἀπὸ τὴν Ἰβραΐλαν φρουρὸν μέγα καὶ ὀχυρόν, κείμενον μεταξὺ Βλαχίας καὶ Μολδαβίας ἐπροξενοῦσε φρίκην εἰς τῶν Μολδαβῶν τὰς ψυχάς.

Ἰδοὺ πόσαι καὶ ὁποῖαι θύελλαι συνεσκότιζον τὸν πολιτικὸν τῆς Μολδοβλαχίας ὁρίζοντα! Ἀλλ' αὐταὶ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προμηνύτριαι κινδύνων ναυαγίου εἰς τοὺς κατοίκους των, καὶ ἔδιδον ἀφορμὰς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ὀλίγον διορατικοὺς τοῦ μέλλοντος, νὰ ἐννοήσουν ἐναργῶς, ὅτι εἰς τὸ ναυάγιον αὐτῶν ἡ κοινὴ σύμπνοια ὑπολείπεται μόνη σωτηρίας σανίς, εἰς τὴν ὁποίαν διὰ νὰ ἐπιβῶσιν ἐλαφροί, ἀνάγκη πᾶσα ἦτο νὰ ἐκδυθῶσιν ὅλα τὰ βάρη τῶν ἰδιαιτέρων συμφερόντων, καὶ νὰ γυμνωθῶσιν ἀπὸ τὸν πλατυκράσπεδον ἱματισμὸν τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς κενοδοξίας. Οἱ νέοι ὅμως διοικηταὶ καταστατθέντες αὐτοχειροτόνητοι Ἰατροὶ τῆς νοσούσης αὐτῶν πατρίδος, ὁ μὲν διώριζεν εἰς τὴν νόσον ἓν ἰατρικόν, ὁ δὲ ἄλλο, ὅλα ἐναντία μεταξύ των, καὶ κἀνὲν ἁρμόδιον εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ πάσχοντος, μὴ ἀποβλέποντες, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ ἀσθενοῦς, ἀλλ' εἰς τὸν μισθόν, τίς πλειότερον νὰ λάβῃ· καὶ τί λέγω; τίς νὰ λάβῃ τὸν μισθὸν ὅλον αὐτός, καὶ οὐδ' ὀβολὸν οἱ λοιποὶ ὁμότεχνοι.

Ἡ δὲ τάξις τῶν λοιπῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι μόνοι εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦσαν τὴν κοινὴν ἀταξίαν, διότι εἰς τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀνωμαλίαν ἐζημιώνοντο ὅλην αὐτῶν τὴν περιουσίαν, ὅσοι δηλαδὴ κατέβαλον ὅλα των τὰ χρήματα μισθωσάμενοι ἀγρούς, ἢ συστήσαντες ἐμπορικὴν ὕλην, ἢ εἶχον τὰ κεφάλαια ὅλα τῆς χρηματικῆς αὐτῶν καταστάσεως εἰς τὴν ἐφήμερον πρᾶξιν τῆς ὁποιασδήποτε τέχνης, ἢ μαθήσεώς των, αὐτῶν τῶν κατοίκων αἱ τάξεις ἦσαν εἰς δεινὴν ἀγωνίαν διὰ τὸν κίνδυνον τῆς νοσούσης Μολδαβίας, καὶ ἠγανάκτουν διὰ τὴν ἀπειρίαν καὶ ἀδιαφορίαν τῶν Ἰατρῶν. Καὶ ὡμοιάζεν ἄρα ἡ Μολδαβία μὲ σκάφος εἰς φοβερὰν τρικυμίαν, τοῦ ὁποίου ὅλον τὸ πλήρωμα ἤθελε νὰ κυβερνᾷ τὸ πηδάλιον, κἀνεὶς δὲν κατεδέχετο τοῦ ναύτου τὴν ὑπουργίαν, ὥστε οἱ ἄλλοι ἐπιβάται τῶν ὁποίων ὅλος ὁ πλοῦτος ἦτον εἰς τὸ πλοῖον, ἄρχισαν νὰ καταφρονῶσι τοὺς τοιούτους διοικητὰς τοῦ σκάφους, καὶ νὰ τοὺς θεωρῶσιν ὡς αἰτίους τοῦ μέλλοντος αὐτῶν καταποντισμοῦ. Ἡ τοιαύτη τῶν ἐπιβατῶν ὑπόληψις περὶ τῶν διοικητῶν ἐφανερώθη εἰς ὀλίγας ἡμέρας.

Ἡ καθ' ἡμέραν πταίουσα, καὶ παραλογιζομένη Βοϊαρικὴ διοίκησις πρὸς μὲν τοὺς Γραικοὺς ἐφέρετο τραχεῖα, καὶ ὑποπτος μελετῶσα Γραικηλασίαν, καὶ κηρύττουσα τὸν τοιοῦτον αὐτῆς σκοπόν, συγκροτήσασα δὲ φρουρὰν ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους καὶ Σέρβους χειρώνακτας τοῦ Ἰασίου, ἀπέδειξεν ὅτι μόνους τοὺς Γραικοὺς ἐμίσει, καὶ κατεδίωκεν ὄχι διὰ τὴν ὑπακοήν των πρὸς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐλήν, ἀλλὰ διὰ τὴν κατὰ τοῦ Γραικικοῦ Ἔθνους ζηλοτυπίαν των, ὡς ἡγεμονεύοντος εἰς τὰς δύω ἐπαρχίας· σαράντα δὲ Τούρκους, τοὺς ὁποίους ἡ διοίκησις ἐπρόφθασε νὰ διασώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀτάκτων, καὶ ψευδωνύμων Ἀλβανιτῶν, ὥπλισε φιλοτίμως, καὶ ἐθεράπευε μὲ κολακείας εἰλωτικάς· ὥστε οἱ θρασύδειλοι αὐτοὶ Βάρβαροι, ἄρχισαν εὐθὺς νὰ φοβερίζωσι τοὺς Γραικοὺς τῶν ἐργαστηρίων καὶ ὁρμήσαντες μίαν ἡμέραν μὲ ξίφη γυμνὰ ἐναντίον δύο Γραικῶν, συνηρπάσθησαν, καὶ συλληφθέντες ἀπήχθησαν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς συνελθόντας, καὶ ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς των ζητοῦντας ἀπὸ τὴν διοίκησιν μὲ κραυγὰς δικαίας ἀγανακτήσεως. Εἰς αὐτὸν τὸν θόρυβον οἱ διοικηταὶ ἐπικαλεσθέντες τὴν Σερβοβουλγαρικὴν φρουράν, εἶδον τότε καὶ ἤκουσαν, ὅτι καὶ αὐτὴ εἶναι ἐναντία εἰς τὴν τοιαύτην διοίκησιν ὅταν δίδῃ ὅπλα κατὰ τῶν Χριστιανῶν εἰς τοὺς ἐχθίστους τῆς θρησκείας. Καὶ τὰ μὲν τῆς Μολδαβίας πράγματα εἰς τοιαύτην στάσιν ἦσαν.

Ὁ δὲ πρίγγιψ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης μαθὼν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας ἔστειλε περὶ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς δύω τῶν ἀξιωματικῶν του, τὸν μὲν Κωνσαντῖνον ἐπικαλούμενον Πεντεδέκα, Ἰωαννίτην τὴν πατρίδα διὰ νὰ συστήσῃ εἰς ἓν σῶμα τοὺς διασπαρμένους εἰς Μολδαβίαν ἀνετοίμους Γραικοὺς στρατιώτας, τὸν δὲ ἐξ Ἀγράφων Ἀθανάσιον διὰ νὰ παραλάβῃ τὸ εἰς Γαλάσιον σῶμα εἰς ὀκτακοσίους Γραικοὺς συμποσούμενον καὶ σαράντα σιδηρᾶ κανόνια, τὰ ὁποῖα ἦσαν εἰς χρῆσιν πλοίων Γραικικῶν καὶ οἱ δύω αὐτοὶ ἔπειτα νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Γοργοβίστου.

»Φθάσας εἰς τὸ Ἰάσιον ὁ Πεντεδέκα κατεγίνετο κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας νὰ ὁπλίσῃ τοὺς ἀόπλους Γραικούς, καὶ νὰ τοὺς ἐνδύσῃ τὴν στρατιωτικὴν στολήν· νὰ ἑτοιμάσῃ τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ. Καὶ ὁ μὲν Πεντεδέκα εἰς τοιαῦτα ἐνασχολεῖτο· ἡ δὲ δευτέρα καὶ τρίτη τάξις τῶν ἐντοπίων εὐγενῶν καταφρονούμεναι, καὶ καταπατούμεναι ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸν τῶν προκρίτων συμπολιτῶν του ἐξηγριώναντο καὶ οἱ τολμηρότεροι συνομόσαντες διὰ νὰ σφάξωσι καὶ τὸν Μητροπολίτην καὶ τοὺς πρώτους ἄρχοντας εἰς τὸν τόπον τῆς συνελεύσεώς των, καὶ νὰ λάβωσιν αὐτοὶ ἔπειτα τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως, ἀνεκοίνωσαν εἰς τὸν Πεντεδέκα τὸν σκοπὸν τῆς συνωμοσίας, ζητοῦντες αὐτὸν βοηθὸν τοῦ ἐπιχειρήματος. Ἀλλ' ὁ Πεντεδέκα ὁδηγηθεὶς ἀπὸ συμβουλὰς φρονίμων ἀνδρῶν Γραικῶν, ὄχι μόνον ἤκουσε τὴν τοιαύτην συμβουλὴν ὡς ἀποτρόπαιον, καὶ ἀνόσιον ἔργον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμπόδισε μὲ σφοδρὰς ἀπειλάς. Αὐτὴ ἄρα ἡ περίστασις ἀνακαλύψασα τῆς ἐντοπίου διοικήσεως τὴν ἀδράνειαν, ἀνεπτέρωσε τὴν αὐθάδη κενοδοξίαν τοῦ Πεντεδέκα, ὥστε παρακούσας τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐνόμισεν ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ἄγῃ, καὶ νὰ φέρῃ τοὺς διαφωνοῦντας Μολδαβοὺς καὶ νὰ διοικῇ στρατιωτικῶς τὴν ἐπαρχίαν, παραβάλλων, ὡς φαίνεται, τὸν ἑαυτόν του μὲ τοὺς Πιζάρους καὶ μὲ τὸ Περούβιον τὴν Μολδαβίαν.

Ὡς τόσον οἱ περὶ τὸν Πεντεδέκα ἀντὶ τοῦ νὰ γίνωνται ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν ἰσχυρότεροι διὰ τῆς εὐταξίας καὶ τῆς προσηλώσεώς των εἰς τὸν ἱερὸν σκοπόν, ἐφαίνοντο ἀσθενέστεροι παρασυρόμενοι εἰς κραιπάλας καὶ ἀταξίας διαφόρους, ὥστε καταφρονούμενοι ἀπὸ τὴν διοίκησιν, ἐβιάζοντο ἀπὸ αὐτὴν νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὸν τόπον· αὐτοὶ ἀντέτεινον εἰς τὴν βίαν, ἀντιτείνοντες ἐπροδίδοντο εἰς τὴν Ἰβραΐλαν, προδιδόμενοι κατέφευγον εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζωνται διὰ τῶν ὅπλων καὶ ὑπερασπιζόμενοι ἐγίνοντο φοβεροὶ πρὸς ἀνθρώπους, κατὰ τῶν ὁποίων δὲν ἦτον δίκαιον νὰ ἔχωσιν ἐχθρικὸν σκοπόν, ἀλλὰ μάλιστα πρὸς αὐτοὺς συμπάθειαν, καὶ κλίσιν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει τὸ ὁμόθρησκον καὶ ἡ τοῦτότης τῆς δουλικῆς καταστάσεως.

Ἡ τοιαύτη ἀπὸ θεοβλάβειαν, ἢ τὸ ἀληθέστερον ἀπὸ τὴν μωρίαν τῶν Πεντεδεκιστῶν, καὶ τὴν κουφότητα τῆς διοικήσεως γεννηθεῖσα δυσμένεια μεταξὺ Γραικῶν καὶ Μολδαβῶν ἐπροξένησε ταραχὰς εἰς τὸν τόπον, καὶ οἱ Μολδαβοὶ ποτὲ μὲν φοβούμενοι τῶν Τούρκων ἐπιδρομὴν καὶ λεηλασίαν, σύντροφον πάντοτε τῆς σφαγῆς καὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ κατὰ τὸ ἦθος τῶν βαρβάρων, ποτὲ δὲ ὑποπτεύοντες ἐκδίκησιν τῶν Γραικῶν μάλιστα μετὰ τὴν εἰς Ἰβραΐλαν ἀποστολὴν τεσσάρων Βοϊάρων ἐν σχήματι πρεσβείας, κατέφευγον εἰς τὰ σύνορα τῆς ξενοδόχου Ῥωσσίας, καὶ πάλιν οἱ μὲν ἀθωότεροι ἐνθαρρυνόμενοι ἀπὸ τὰς προκηρύξεις τοῦ Πεντεδέκα, οἱ δὲ εἰς τὰς ὑποσχέσεις τῆς Ἰβραΐλας, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἐλπιζομένην βοήθειαν ἐπιστηριζόμενοι, ὑπέστρεφον εἰς τὰ ἴδια· ἡ συχνὴ αὐτὴ φυγή, καὶ ἐπιστροφὴ τῶν ἐντοπίων ἦτον Εὔριπος ἐπιζήμιος εἰς τὴν Μολδαβίαν ἠθικῆς παλιρροίας φαινόμενον, εἰκὼν ἀκριβὴς τῆς παλιμβουλίας τῶν τότε διοικητῶν.

Καὶ τὰ μὲν τοῦ Πεντεδέκα τοιαῦτα, ὁ δὲ Ἀθανάσιος ἦτο κατὰ πάντα ἀνόμοιος μὲ τὸν συνυπουργόν του· καιόμενος ἀπὸ πῦρ εἰλικρινοῦς πατριωτισμοῦ, οὐδένα σκοπόν, μηδὲ πόθον ἄλλον ἔχων, παρὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους του, Ἑλληνικὴν ἀληθινὰ καὶ γνώμην καὶ ῥώμην ἔχων, κατεγίνετο εἰς τὸ Γαλάσιον νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὰς ἐντολὰς τοῦ ἀρχηγοῦ.

Τὸ ἐκεῖ Γραικικὸν σῶμα ἦτον συγκείμενον ἀπὸ πανσπερμίαν ναυτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ πλειότεροι ἐξ ἀρχῆς ἐκδεδιητημένοι διὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐπιτηδεύματός των, μᾶλλον διεφθάρησαν διὰ τὴν τρυφὴν τῆς Μολδαβικῆς ἐκείνης πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Ἀφροδίτης αἱ ἡδοναὶ δὲν ἦσαν εἰς χρῆσιν σεμνήν, ἀλλ' εἰς αἰσχροτάτην, καὶ διὰ τοῦτο εὔωνοι εἰς τὸν τυχόντα, καὶ προχειρότατα· μ' ὅλον τοῦτο ἐπειδὴ ὁ ζωηρὸς τῶν Γραικῶν χαρακτὴρ εἶναι εἰς τὰς ἀκρότητας σύκατάφορος, ἠμποροῦσε μ' εὐκολίαν ἔμπειρος καὶ φρόνιμος ἀρχηγὸς νὰ τοὺς καταστήσῃ σώφρονας, καὶ νὰ τοὺς ὑποτάξῃ εἰς τοὺς σωτηρίους νόμους τῆς πειθαρχίας.

Ἀλλ' ὁ Ἀθανάσιος μόλις ὀλίγας ἡμέρας διέτριψεν ἐκεῖ, καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐξελθὼν ἀπροσδοκήτως ἀπὸ τὴν Ἰβραΐλαν, καὶ κρύπτων τὴν κίνησίν του ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς μὲ τὴν σιωπὴν τῶν Μολδαβῶν ὥρμησεν αἰφνιδίως κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Μαΐου μηνὸς ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου εἰς Γαλάσιον μὲ πέντε σχεδὸν χιλιάδας ἱππέων, δισχιλίους πεζοὺς, καὶ πολλὰ κανόνια. Διακόσιοι μόνον ἄνδρες Γραικοὶ ἐκ τῶν ὀκτακοσίων ὑπὸ ἀρχηγοὺς τὸν Ἀθανάσιον, τὸν Πελοποννήσιον Κροτήραν, τὸν Σπῦρον Δαλόστρον Ζακύνθιον, τοὺς αὐταδέλφους Ἠλίαν καὶ Τρῦφον Μέγκλερη Κεφαλληνέας, τὸν Γεώργιον παππᾶ Μαυροθαλασσίτην, καὶ τὸν Γεωργάκην Δαιμονάκην Σφακιανὸν ἐμβῆκαν εἰς τρία ἐκ χώματος ὀχυρώματα ἔξω τῆς πόλεως, στηθέντα ἀπὸ τοὺς Ῥώσσους εἰς τὸν ἔσχατον πόλεμον, τὰ μὲν δύω ἡμικρημνισμένα σχεδὸν διὰ τὴν πολυκαιρίαν· τὸ δὲ τρίτον διαφυλαχθὲν ἀβλαβές, καὶ εἰς τοῦτο ἐμβῆκαν ὁ Ἀθανάσιος μὲ σαράντα πέντε στρατιώτας· καὶ ἐκεῖ ἐμάχοντο μὲν αὐτοὶ γενναίως· ὁ δὲ ἐχθρὸς ἀποσπάσας μέρος τοῦ στρατεύματός του, καὶ ὑπερκάψας τὰ τρία τῶν Γραικῶν ὀχυρώματα, ἔρρυσεν ὡς χείμαρρος εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν προσβαλὼν ἀπὸ τοῦ Δουνάβεως μὲ δέκα ἐξ πολεμικὰ σκάφη, βάρκας, κανονιέρας καλούμενα, ἐκτύπα τὴν πόλιν καὶ ἐκρήμνιζεν ἐκκλησίας, καὶ μοναστήρια, καὶ οἴκους, καὶ τὰς ἄλλας οἰκοδομάς, σφάζων ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, καὶ θάπτων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν κρημνιζομένων οἰκοδομῶν ἄνδρας, γυναῖκας, βρέφη, γέροντας, ὅλους αὐτοὺς ἀθώους κατοίκους τῆς ἀθλίας ἐκείνης πόλεως.

Ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι κατὰ μὲν τῶν γυναικῶν καὶ νηπίων καὶ γερόντων ἦσαν μαχηταὶ τολμηροί, πρὸς δὲ τὸν Ἀθανάσιον ὁ Ἀρχηγὸς των ἔστειλε κήρυκα νὰ παραδοθῇ προσβάλλων καὶ ἀμοιβὰς μεγάλας καὶ πολλὰ ὑποσχόμενος· ἃς ἀκολουθήσωμεν, ἀπεκρίθη ὁ γενναῖος Γραικὸς τὴν μάχην, καὶ ἔπειτα ἐπικηρυκευόμεθα, καὶ μετὰ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην ὁρμήσαντα σφοδρότερον τὸν ἐχθρὸν ἀποκρούει πάλιν μὲ τὴν προτέραν του μεγαλοψυχίαν καὶ φονεύει τὸν ἀνψιὸν τοῦ φρουράρχου τῆς Ἰβραΐλας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ δύω ἐκ τῶν τριῶν ὀχυρωμάτων παντάπασι κατεδαφίσθησαν, κτυπούμενα σφοδρῶς ὥρας ἐξ ἀπὸ τὰ κανόνια τοῦ ἐχθροῦ, ἔμεινε μόνος ὁ Ἀθανάσιος εἰς τὸ ὀχύρωμά του μὲ τοὺς ὀλίγους του στρατιώτας, καὶ πανταχόθεν κυκλωθείς, καὶ πανταχόθεν κτυπούμενος δὲν ἐνέδιδεν, ἀλλ' ἀπήντησεν ὅλας τὰς ἐφόδους τοῦ ἐχθροῦ ἕως δύω ὥρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, καὶ τότε ἀποφασίσας νὰ ὑποχωρήσῃ ἀνοίγων δρόμον μὲ τὸ ξίφος διὰ μέσου τῶν ἐχθρῶν, ἐφίλησε τοὺς κειμένους εἰς τὰ χαρακώματα νεκροὺς στρατιώτας ἐπισπείσας εἰς τὰ ψυχρὰ πρόσωπά των τοῦ τελευταίου ἀποχαιρετισμοῦ τὰ πικρὰ δάκρυα, ἔπειτα γεμίσας ὅλα τὰ κανόνια τοῦ ὀχυρώματος καὶ ἐφαρμόσας ἐναύσματα ἐκ θραλλίδων ἀνίσων μεταξύ των διὰ νὰ ἀνάψωσι τὰ κανόνια, κατὰ διαλειψιν, τὸ ἓν βραδύτερον τοῦ ἄλλου καὶ καθεξῆς, διὰ μὲν τὴν ἄψοφον πορείαν ἐγύμνωσε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ στρατιῶταί του τὰ ποδάριά των, διὰ δὲ τὸ εὔζωνον ἐκδύονται τὸ βα-

ρύτερον τῶν ἱματίων καὶ κρατοῦντές τε μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα κατὰ συμβουλὴν τοῦ Ἀθανασίου, ἐξέρχονται μὲ τὰ ξίφη γυμνὰ ἐκ τοῦ ὀχυρώματος· διερχόμενοι δὲ διὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὼς τοὺς εἶδον συνταρασσομένους καὶ κατ' αὐτῶν κινουμένους, ῥίπτουσι πρὸς τὰ δεξιὰ ὁ καθεὶς τὸ ἱμάτιόν του, καὶ οἱ μὲν ἐχθροὶ διὰ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς Σελήνης ἀπατηθέντες, ἐκκενοῦσιν ὅλα των τὰ πυροβόλα κατὰ τῶν ἱματίων, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀθανάσιον ὁρμήσαντες πρὸς τ' ἀριστερά, καὶ διεκπεσόντες οὕτως ἀβλαβεῖς, ὑπεχώρησαν εἰς ὄχθην τινὰ τοῦ Προύτου, τῆς ὁποίας ἡ θέσις χερσόνησον σχηματίζουσα, ἐμπόδιζε τὰς προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ· εἰς τὴν ὄχθην ταύτην κατέφυγον καὶ οἱ ἄλλοι ἑξακόσιοι Γραικοὶ στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν Βαρβάρων εἰς τὴν πόλιν, οἱ μὲν διεσπαρμένοι ὄντες ἀμερίμνως εἰς τὰ ἐκεῖ πολυάριθμα τοῦ Βάκχου κατοικητήρια καὶ τὰ καφενεῖα, οἱ δὲ ἄοπλοι καὶ ἀνυπόδητοι ἀναπηδήσαντες ἀπὸ τὸν ὕπνον, ὅσοι μὲν ἀπέβησαν μεριμνέοι μὲ γυναῖκας, καὶ βρέφη καὶ ἄλλους κατοίκους τῆς πόλεως, δύω μεγάλας σχεδίας εἰς τὸ μέλος τοῦ Δουνάβεως, ἐπιδιωχθέντες ἀπὸ δύω σκάφη πολεμικὰ ῥίπτοντα κατ' αὐτῶν σφαίρας κανονίων, ὅλοι ἐφονεύθησαν· ὅσοι δὲ ἐπρόφθασαν νὰ ἐμβῶσιν εἰς τέσσαρα πλοῖα Γραικικὰ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ζακυνθίου Σφαέλου τολμηροτάτου ἀνδρός, ὄχι μόνον διεσώθησαν εἰσπλεύσαντες τὸν Προῦτον, ἀλλὰ μάλιστα ὑπερκάμπτοντες ἐξέχουσάν τινα γωνίαν τοῦ ποταμοῦ, ὅπου πολυάριθμον σῶμα τοῦ ἐχθροῦ ἐνέδρευε μὲ τέσσαρα κανόνια διὰ νὰ κόψῃ τὴν ὑποχώρησιν τῶν Γραικικῶν πλοίων, ἀντιπαρετάχθησαν καὶ βάλλοντες μὲ κανόνια τοὺς ἐχθροὺς πεπυκνωμένους διὰ τὸ πλῆθος, ἐπροξένησαν εἰς αὐτοὺς μεγάλην φθοράν. Εἰς τὴν διπλῆν αὐτὴν μάχην ὁ πλειότερος φόνος τῶν Γραικῶν ἔγινεν εἰς τὰς σχεδίας, ἃς προείπομεν, καὶ συμποσοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων εἰς ἄνδρας ἑκατὸν ἐννενήκοντα, τῶν δὲ φονευθέντων καὶ πληγωθέντων Τούρκων ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὰς εἰδήσεις, τὰς ὁποίας ἐλάβομεν, καὶ κατὰ τὴν πιθανότητα τῆς πολεμικῆς ἀναλογίας, ὑπερβαίνει τοὺς χιλίους τριακοσίους.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν ἐλαττωμάτων πρωτίστην βεβαίως κατέχει θέσιν τὸ *φιλόκαινον*. Ἡ μονομανία τοῦ λέγειν καὶ μανθάνειν *νέα*, εἶνε πατροπαράδοτος καὶ ἐκ τῶν βασιμωτέρων ἀποδείξεων τῆς γνησίας καταγωγῆς ἡμῶν.

Τί καινόν; ἠρώτων οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες.

Τί νέα; ἐρωτῶσιν οἱ νεώτεροι.

Ἡ δὲ μονομανία αὕτη ἀναγκάζει ἐνίοτε τὸν τύπον νὰ διατυμπανίζῃ καὶ τὰ σπουδαιότερα μυστικὰ τοῦ κράτους. Καὶ τοῦτο μὲν ἴσως συμβαίνει σπανιώτερον· συνηθέστατα ὅμως ἐξογκοῦνται τὰ πράγματα οὕτως, ὥστε εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας τὴν Ἑλλάδα παρίσταται αὕτη ὡς συμμορία τις ληστρικὴ μηδὲν ἱερὸν μηδ' ὅσιον ἔχουσα, μηδένα νόμον σέβουσα καὶ μονονοῦ μηδὲν ἰδανικὸν διώκουσα.

—Ἀγυιόπαις τις ἀγνώστου καταγωγῆς καὶ προελεύσεως κλέπτει τὸ ἐτριμόπτωτον ὡρολόγιον χάσκακός τινος κρονολήρου . . .

«Αἱ Ἀθῆναι πολιορκοῦνται ὑπὸ συνταγμάτων λωποδυτῶν».

—Θεόκωφός τις, κατὰ τὴν 1ην τοῦ μεσονυκτίου ὥραν, εἰς τὸ κέντρον τῆς ὑπὸ ἀπείρων ἁμαξῶν μετὰ τὸ τέλος τοῦ θεάτρου διασχιζομένης πλατείας, κτυπούμενος ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ἵππου τινὸς ὑψίσταται μώλωπα, ὅστις στερεῖ αὐτὸν ἐπί τινας ἡμέρας τῆς πολυτίμου χρήσεως τοῦ στόματος.

«Οἱ ἁμαξηλάται τῶν Ἀθηνῶν εἶνε τὰ κακουργότερα καὶ βαναυσότερα ὄντα τῆς ὑφηλίου, ἄπειρα ἤδη ἀριθμοῦντες θύματα».

Καὶ αἱ Ἀθῆναι ἔχουσιν ὁμολογουμένως τοὺς εὐγενεστέρους καὶ ἠπιωτέρους ἁμαξηλάτας τοῦ κόσμου.

—Οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Ἕλληνες στρατιῶται τῶν συνόρων διάγουσιν εἰρηνικώτατα, πυροβολισμοὶ δέ τινες ἀκουσθέντες ἀποδοτέοι εἰς ἀπόσπασμα Τουρκικὸν καταδιῶκον ληστὰς ἐντὸς τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους.

«Συμπλοκὴ στοιχεῖα μάχης ἔχουσα ἐγένετο εἰς τὰ σύνορα μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων στρατιωτῶν. Ἐφονεύθησαν Τοῦρκοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται μὴ ἐξακριβωθέντος ἀριθμοῦ· ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐχαθησαν δύο μόνον, ἀλλὰ βραδύτερον ἐγνώσθη ὅτι *ὁ ἕνας πῆγε γιὰ νερό, κι' ὁ ἄλλος ψωμὶ νὰ φέρῃ*».

Καὶ τὸ πρόσφατον τοῦτο.

—Ὁ ἀγαθώτατος πολίτης κ. Χ. Δαμάσκος εἶνε εἰσπράκτωρ πτωχοῦ τινος δήμου· συγγενής του δέ τις δι' ἀγνώστους ἡμῖν λόγους τῷ ἀφῆρεσε *δεκαρικὴν* ποσότητα! . . . .

«Λῃσαὶ ἐν τῷ Δήμῳ Οἰνουντίων συνέλαβον τὸν βαθύπλουτον ἔμπορον κ. Δαμάσκον τοῦ ὁποίου ἀφήρεσαν ὑπὲρ τὰς 100,000 δραχμῶν μετὰ μυρίας βασάνους».

Ὑστερόγραφον πρὸς τοὺς ἔξω Ἕλληνας καὶ φιλέλληνας.... «Μὴ μᾶς πιστεύετε... Εἴμεθα πολὺ καλλίτεροι παρ' ὅσον φαινόμεθα».

Ἀναχωρήσαντος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως εἰς τὰ Λουτρὰ χάριν τῆς πασχούσης ὑγιείας του, ἀνερρήθη εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν ὁ κ. Θεόδωρος Δηλιγιάννης, τρίτος αὐτός.

Ἡ ἀντιβασιλεία τῶν πρωθυπουργῶν ἀνέκαθεν ἐθεωρήθη ὡς ἓν προοδευτικὸν πρὸς τὴν αὐτοδιοίκησιν βῆμα· καὶ τοιαῦτα βήματα εὐχόμεθα τὸ σφριγῶν Ἑλληνικὸν Ἔθνος νὰ κάμῃ πολλά.

Ὁ κ. Νομάρχης τῆς πρωτευούσης ἐλπίζομεν ὅτι τὰς ἐκπολιτιστικὰς αὐτοῦ καὶ καλλωπιστικὰς διαθέσεις θέλει ἐπεκτείνῃ καὶ μέχρι τῶν ἀρχαιοτήτων.

Εἶνε αἴσχος νὰ στιγματίζηται ὅλον τὸ Πανελλήνιον, διότι ἓν οἰνοβαρὲς κτῆνος ῥυπαίνει τὰ ἀντικείμενα τοῦ θαυμασμοῦ τῶν παρελθόντων καὶ μελλόντων αἰώνων.

Ἡ περιώνυμος *πεπτωκυῖα στήλη*, ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ της, καὶ ἡ Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ εἶνε ἤδη τόποι, οὓς ἐὰν εἶχε κηπουρός τις, θὰ ἠδύνατο νὰ *κάμῃ τὴν τύχην του*· εἰς τὴν Πύλην μάλιστα, τὴν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἄλλοτε δίκην χολεριῶντος ἀσβεστωθεῖσαν, δύο κύριοι *Μώρης-Γκίκας*, δι' ἐλαιοχρωματισμοῦ ἐνεκόλαψαν τὰ περικλεῆ ὀνόματά των.

Λυπούμεθα διότι ἀναγκαζόμεθα νὰ καταγγείλωμεν τὸ ἑξῆς ἔγκλημα.

Ὁμογενής τις ζωγράφος ἄρτι ἐξ Εὐρώπης ἐλθών, λέγεται ὅτι, ἐπισκεφθεὶς πανάρχαιόν τι ἐκκλησίδιον ἐν Μεγάροις, ἀπέκοψε τεχνηέντως καὶ ἀφῄρεσεν ἐπ' ἐμπορίᾳ τᾶς κεφαλὰς Ἁγίων τινῶν ἀρίστης βυζαντινῆς τέχνης· ὡς γνωστὸν δέ, ἡ σχεδὸν ἐκλιποῦσα πρὶν μελετηθῇ τέχνη ἡμῶν αὕτη, ὑπερτιμᾶται ἤδη εἰς τὰς πόλεις τῶν φώτων καὶ τοῦ καλοῦ.

Ἂς ἐξετασθῇ ἡ καταγγελλομένη πρᾶξις καὶ ἂς γίνῃ ἡ δέουσα ἐνέργεια.

Ἀκόμη δὲν ἐδόθη ἐν εὐπρεπὲς καὶ ἀσφαλὲς δωμάτιον εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν τῶν Χριστιανικῶν χρόνων....

Καὶ κεῖνται διεσπαρμένα εἰς τὰς οἰκίας τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, μεταβληθέντων εἰς φύλακας, ἀνεκτίμητα κειμήλια, δύο-τρία τῶν ὁποίων ἀπεμπολούμενα καὶ ἀρχαιοκαπηλικῶς ἐκτὸς τῆς πατρίδος πωλούμενα θὰ παρεῖχον τῇ Ἑταιρείᾳ τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν ὅπως ἱδρύσῃ ἴδιον μουσεῖον!

Ὁ ἐφέτης κ. *Σταῦρος Ἀνδρόπουλος*, προσφιλὴς τῆς *Ἑβδομάδος* φίλος, προήχθη εἰς Ἀρεοπαγίτην.

Ὁ ἀρχαιότατος τῶν ἑλληνικῶν τίτλων, ὁ τίτλος τοῦ Ἀρεοπαγίτου, πάντοτε θὰ θεωρῆται ὡς τὸ τιμιώτατον κόσμημα Ἕλληνος.

Ἀρεοπαγίτης σημαίνει: Ἀρετή, παιδεία, Ἑλληνοπρέπεια.

Ἐὰν δὲ τὰ δύο πρῶτα προσόντα ἔχουσι μετὰ τοῦ κ. Ἀνδροπούλου ἱκανοὶ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν ἡμῶν, ἐφ' οἷς ἡ Ἑλλὰς σεμνύνεται, τὸ τελευταῖον, τὴν *Ἑλληνοπρέπειαν*, εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἔχει ὁ κ. Ἀνδρόπουλος, ὅστις νομίζει τις ὅτι περιβάλλεται ὑπὸ ἰδίας ἀτμοσφαίρας τοῦ γόητος ἀρχαίου βίου, ἣν μεταφέρει ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ, ὅπου καὶ ἂν σταθῇ, ἀναγκάζων καὶ τοὺς ἄλλους νὰ εἰσπνέωσιν ἐξ αὐτῆς καὶ πρὸς στιγμὴν νὰ μεταρσιῶνται εἰς ἀνδροπρεπεστέρας καὶ εὐκλεεστέρας ἐποχάς.

Ὁ ἐκ τῶν κρατίστων συνεργατῶν ἡμῶν κ. *Σπυρίδων Παγανέλης* ἀνεχώρησεν εἰς Πελοπόννησον χάριν περιοδείας καὶ ἀναψυχῆς. Ἐλπίζομεν ὅτι αἱ ἐκ τοῦ ταξειδίου τούτου ἐντυπώσεις καὶ μελέται τοῦ συγγραφέως τῶν «*Ὁδοιπορικῶν ἀναμνήσεων τῆς Χίου καὶ τῆς Θεσσαλίας*» θέλουσι κοσμήσῃ, ἅμα τῇ ἐπανόδῳ αὐτοῦ, τὰς στήλας τῆς *Ἑβδομάδος*.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ.

(Ἐπιβαλλομένη ἀπάντησις.)

Δ'.

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 361.]

Παράδοξον λίαν ἐφάνη ἡμῖν καὶ τοῦτο τοῦ κ. Βερν., ὅτι δὲν ἀρκεῖται νὰ πολεμῇ πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπιχειρεῖ νὰ ὑπερασπίσῃ ἄνδρα, ὃν ἡμεῖς πρὸ πολλοῦ ἐπανειλημμένως ἐπικρίναντες ἀφήκαμεν ἡσυχον ἄτε μηδὲν ἀντειπόντα. Χαρακτηριστικωτάτη δὲ τοῦ κ. Βερν. φαίνεται ἡμῖν ἡ ἑξῆς φράσις «ὁ Χ. ἤρχισε φοβερὸν καὶ ἀμείλικτον πόλεμον κατὰ τοῦ . . . ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν γλωσσολόγων τῆς νέας αἱρέσεως, *πόλεμον ἄσμενον εἰς αὐτούς, διότι ὁ . . . εἶτε μαθητὴς καὶ ὀπαδὸς τοῦ Κουρτίου*»! Ἐξαίρετος ἐπίνοια! πανταχοῦ τὸ κόμμα! Καὶ τέλος πρὸς τί ταῦτα πάντα; Μήπως πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ προσέλαβε τελευταῖον ὁ κ. Βερν. καὶ τὸ τοῦ δικηγόρου; ἢ θέλει νὰ ἀναξέῃ πληγὰς ἐπουλωθείσας ἤδη; ἢ μήπως τὸ ὑπόδημα τοῦτο ἔρραψε μέν τις ἕτερος, ὑπεδήσατο δὲ Βερναρδάκης; Εἰς τοῦτο ἄγει ἡμᾶς καὶ τὸ ἀκόλουθον· ὁ κ. Βερν. γράφει, ὅτι ὁ Χ. «ἀνέλαβε ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικὴ προέρχεται ἐκ τῆς κοινῆς τῶν ἀρχαίων, ὅπερ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ποτε ἠρνήθη, ν' ἀρνηθῇ δὲ ὅ,τι μόνον ὁ ὑπὸ λυσσώδους προσωπικῆς ἐμπαθείας τετυφλωμένος ἀδυνατεῖ νὰ ἴδῃ, ὅτι εἰ καὶ ὁ ἐπικρατῶν χαρακτὴρ τῆς νεωτέρας γλώσσης εἶνε τοιοῦτος, ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν αὐτῇ πλεῖστα ὅσα καὶ τὰ αἰολοδωρικά...». Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀνελάβομεν ν' ἀποδείξωμεν, ὅτι ἡ νεωτέρα, ἡ δημώδης Ἑλληνικὴ προέρχεται ἐκ τῆς κοινῆς, οὐχὶ δὲ ἐκ τῆς Δωρικῆς καὶ Αἰολικῆς διαλέκτου, καὶ φρονοῦμεν μάλιστα, ὅτι *καὶ τὸ ἀπεδείξαμεν*[1]. Ἀλλ' εἶναι ψευδές, ὅτι εἰς τὴν ἄρνησιν τῶν Αἰολικῶν καὶ Δωρικῶν ἤγαγεν ἡμᾶς «λυσσώδης προσωπικὴ ἐμπάθεια καὶ τύφλωσις»· καὶ κατὰ τίνος; κατὰ τῶν Αἰολέων καὶ Δωριέων; ἀστεῖον δὲν εἶναι; Ἐπίσης δ' εἶναι ψευδές, ὅτι οὐδεὶς ποτε ἠρνήθη τὴν ἐκ τῆς Κοινῆς καταγωγὴν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικῆς· τοὐναντίον μάλιστα οὐδεὶς τὴν ὡμολόγησεν, καὶ ἀπόδειξις τρανὴ εἶναι, ὅτι ὠνομάζετο *Αἰολοδωρική*. Κατὰ τῆς ἐπιχειρήσεως ἡμῶν ταύτης ἐξήνεγκε γνώμην ἄλλοτε ὁ κ. Ζάκας ἐν τῇ *Κλειοῖ* οὐχὶ ἐξελέγχων τὰς προσενεχθείσας ἀποδείξεις, ἀλλὰ κατηγορῶν ἡμᾶς ἐπὶ ἐλλείψει φιλοπατρίας! Ἡμεῖς τότε παρεκαλέσαμεν ν' ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὴν φιλοπατρίαν καί, ἂν εἶναι πεπεισμένος ὅτι ἐσφάλημεν, νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐξελέγξῃ τὰς ἀποδείξεις ἡμῶν. Ἂν δ' ὁ κ. Ζάκας δὲν ἠθέλησε ν' ἀναλάβῃ τὸ χαλεπὸν ἔργον τοῦτο, ἂς ἐπιχειρήσῃ αὐτῷ ὁ κ. Βερν., οὕτω δὲ καὶ ἡμᾶς θ' ἀπαλλάξῃ τῆς πλάνης καὶ τοὺς πεισθέντας ἡμῖν. Εἶναι δ' οὗτοι οὐχὶ εἷς καὶ μόνος, ὁ ἀγαπητός μοι φίλος G. Meyer, ὅπως εἰρωνευόμενος λέγει ὁ κ. Βερναρδάκης. ἀλλὰ μὰ τὸν Ἀπόλλω πολλοὶ καὶ πολλαχοῦ. Ἠδυνάμεθα δὲ νὰ ἀποδείξωμεν τοῦτο περιφανῶς εἰς τὸν κ. Βερν. διὰ παραθέσεως χωρίων ἐκ διαφόρων βιβλίων καὶ βιβλιοκρισιῶν, ἔνθα ὁμολογεῖται ἡ ὀρθότης τοῦ διισχυρισμοῦ ἡμῶν ἐκείνου, καὶ ἡ ἐπιτυχία καθόλου τῶν ἡμετέρων ἔργων, ἂν μὴ ἐφοβούμεθα, ὅτι οὕτω θὰ περιεπίπτομεν εἰς περιαυτολογίαν, ὃ δὲν ἐπιθυμοῦμεν.

Μέμφεται ἡμᾶς ὁ κ. Βερν. ὅτι παραθέσαντες περικοπήν τινα αὐτοῦ διεστρέψαμεν αὐτὴν διότι, λέγει, παρελίπομεν τὰς πικραπομπάς, διὸ καὶ παραθέτει αὐτὴν πλήρη. Ἀλλὰ μήπως ἐν ταῖς παραπομπαῖς κεῖται ἡ ὀρθότης διισχυρισμοῦ τινος; Πρῶτον ἤδη μανθάνομεν ἀληθῶς τοῦτο! Ἀναγράφων δὲ ὁ κριτικώτατος ἀνὴρ τὴν περικοπὴν καὶ τὰς παραπομπὰς δὲν παρατηρεῖ ὅτι ἐν ταύτῃ κεῖται ἡ φράσις «ἡ παλαιοτέρα γραμματική» καὶ ὅτι οὕτως ὀνομάζεται ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παραπομπῇ ἡ τοῦ Buttmann καὶ Kühner, ἐνῷ ἐν τῇ προηγουμένῃ σελίδι κατέτασσεν αὐτοὺς *ἐν τῇ νεωτέρᾳ γραμματικῇ ἐπιστήμῃ*». Ἀλλ' ἡ λογικὴ ἀκρίβεια ἀπεχαιρέτισεν ἀπὸ πολλοῦ τὸν κ. Βερν.

Λογικῆς ἀκριβείας παράδειγμα φαίνεται καὶ τόδε: «Ὅτι ἐγνωρίζομεν, ὅτι οἱ νεώτεροι δὲν μεταχειρίζονται τὸν ὅρον «φωνῆεν συνδετικόν», ἀπόδειξις οἱ συγγραφεῖς εἰς οὓς παραπέμπομεν, ὧν τὰ ὀνόματα καὶ τὰς παραπομπὰς ἀφῄρεσεν ὁ κ. Χ. ἀντιγράφων τὴν ἡμετέραν περικοπὴν καὶ *ὧν οὐδεὶς ἐκτὸς τοῦ Bopp μεταχειρίζεται τὸν ὅρον τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος, ὅπως ἡμεῖς, οἵτινες ἐν τούτοις κηρύττομεν αὐτοὺς ὡς ὁμόφρονας*». Ἐν τίνι δικαιώματι ὦ γαθέ; κηρύττετε τοὺς ἄνδρας ὁμόφρονας, ἀφοῦ δὲν μεταχειρίζονται, ὅπως ὑμεῖς τὸν ὅρον τοῦτον; Ἐπιφέρει δὲ «τί διαφέρει, ἐὰν εἴπῃ τις ὅτι τὸ *ψυχικὸς* π. χ. σύγκειται ἐκ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως -κος συνδεομένης διὰ τοῦ ἰῶτα πρὸς τὸ συμφωνόληκτον τεμάχιον τῆς λέξεως ψυχ' ψυχ-, ἀπὸ τοῦ νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ ψυχικὸς σύγκειται ἐκ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως -κος καὶ τοῦ ψυχή, ἀλλ' ὅτι τὸ παράγωγον *ψυχικὸς* ἐγένετο κατ' ἀναλογίαν τοῦ φυσικός, ἢ συνεξέδραμε πρὸς τὸ φυσικός, ἢ ὅπως ἄλλως; Μεταβολὴ λέξεων καὶ φράσεων, ὄχι πραγμάτων.» Ταῦτα νομίζει ὁ κ. Βερν. οὕτως ἀδιάφορα ὥστε λέγει «ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς γνωρίζῃ μόνον τὸ πνευματόμετρον τοῦ Cartier, πρὸς τί ἄλλο ἢ πρὸς ἐξαπάτησιν ζητεῖ νὰ πωλήσῃ εἰς αὐτὸν ὁ ἔμπορος οἰνόπνευμα κατὰ τὸ πνευματόμετρον τοῦ Gay-Lussac; Ἀλλ' ὁ κ. Βερν. σοφιστεύεται πρῶτον διότι καθὼς αὐτὸς λέγει τὸ πνευματόμετρον τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος μόνῳ παρὰ τῷ Bopp εὑρίσκεται ἐν χρήσει ὁποίαν ποιεῖται αὐτοῦ ὁ κ. Βερν., ὥστε ἴσα-ἴσα ὁ ἀγοραστὴς ἠξεύρει τὸ ἄλλο πνευματόμετρον, ὄχι τὸ μετροῦν καὶ περιλαμβάνον τὸ συνδετικὸν φωνῆεν. Δεύτερον, διότι ἡ χρῆσις ἢ ἡ μὴ χρῆσις τοῦ ὅρου συνδετικοῦ φωνήεντος δὲν εἶναι ὅλως ἀδιάφορος, ὅπως ἡ τοῦ πνευματομέτρου τοῦ Cartier ἢ τοῦ Gay-Lussac, ἐπειδὴ ὁ ὅρος *συνδετικὸν* φωνῆεν ὑποβάλλει εἰς τὸν ἀναγνώστην, ἂν μὴ εἶναι καλῶς κατηρτισμένος περὶ τὰ γλωσσικὰ ζητήματα, καὶ βεβαίως τοιοῦτοι εἶναι οἱ πλεῖστοι, ἄλλως τε καὶ ἀφοῦ ταῦτα δὲν ἔγραφε βέβαια ὁ κ. Βερν. χάριν τῶν σοφῶν ὀλίγων ἀλλὰ χάριν τῶν πολλῶν, ὑποβάλλει, λέγομεν, εἰς τὸν ἀναγνώστην ἐσφαλμένην παράστασιν περὶ κατασκευῆς τῶν λέξεων, ὅτι χρειαζόνται καρφία καὶ σχοινία καὶ ἀλύσεις, ἵνα συνάπτωνται καὶ συγκρατῶνται τὰ ἐξ ὧν συνετέθησαν ὅπως μὴ διαραγῶσιν. Ἐνῷ τοὐναντίον ἡ κατ' ἀλήθειαν παράστασις ψευδεῖς μὲν παραστάσεις δὲν ὑποβάλλει, εἶναι δὲ καὶ πολλῷ σαφεστέρα εἰς πάντας, καὶ ἀντὶ σκοτεινοῦ καὶ μυστικοῦ καὶ ἀγνώστου τὴν ἀρχὴν συνδετικοῦ φωνήεντος ἐ διδάσκει τὸν ἀναγνώστην μέρος τῆς δημιουργίας τῆς γλώσσης, οὕτω δὲ καθιστᾷ αὐτὸν καὶ σοφώτερον καὶ ἐπιτηδειότερον εἰς περαιτέρω ζήτησιν. Ἂν δὲ ἡ ἔκφρασις τῆς ἀληθοῦς σχέσεως ταύτης εἶναι ἐνίοτε δυσχερεστέρα καὶ πολυλογωτέρα τῆς διὰ τῶν κοινῶν ὅρων, δύναταί τις νὰ τηρῇ τοὺς ὅρους ἐν διδακτικοῖς βιβλίοις, ἀλλ' οὐχὶ ἐν ἐπιστημονικοῖς ἔργοις. Τούτων ἕνεκα ὁ ὅρος συνδετικὸν φωνῆεν ἐξεβλήθη ἀπὸ πολλοῦ ἐκ τῆς χρήσεως. Ἔπομεν λοιπὸν ἡμεῖς, μέγα τι ἢ τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν γράψαντες ὅτι «ὅστις σήμερον πιστεύει εἰς συνδετικὸν φωνῆεν τῆς καταλήξεως ε-κος, ἀποδεικνύει περιφανῶς, ὅτι τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης οὐδαμῶς γινώσκει, διότι *σήμερον* οὐδεὶς πιστεύει εἰς αὐτό»; Πρὸς τί λοιπὸν ἡ ὀργὴ καὶ αἱ ὕβρεις καὶ ἡ δικανικὴ ῥητορικὴ τοῦ κ. Βερναρδάκη;

Συχνότατα δὲ γράφει ὁ κ. Βερν. κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε ἀγνοεῖ τις ὅλως, ἂν πρέπῃ νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι ἔπαθέ τι διανοητικῶς, ὥστε δὲν δύναται νὰ συλλογίζηται λογικῶς, ἢ ἂν σοφιστεύηται ἀτοπώτατα. Ἐκ τοῦ παρόντος φύλλου τῆς *Ν. Ἡμέρας* θὰ παραθέσωμεν δύο παραδείγματα εἰς ἀπόδειξιν τοῦ λόγου. «Ἀλλὰ τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς κωμικῆς ταύτης Internationale, εἶνε ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ νεανίσκος ἐπίστευσε μὲ τὰ σωστά του, ὅτι εἶνε γλωσσολόγος καὶ γλωσσολόγος εὐρωπαϊκῆς φήμης, ὅθεν καὶ προκειμένου περὶ τοῦ *ἀποβολόω* καὶ *ἀποσβολόω*, ἀναφέρει ὅσα ἔγραψε κατὰ τοῦ . . ἐν Ἀθηναίῳ.» Λοιπὸν κατὰ τὴν ἀλλόκοτον λογικὴν τοῦ κ. Βερν. δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ὅσα ἐγράψαμεν ἐν Ἀθηναίῳ, ἂν μὴ ἐπιστεύομεν, ὅτι εἴμεθα γλωσσολόγοι εὐρωπαϊκῆς φήμης· ἐπειδὴ δὲ ἐπράξαμεν τοῦτο κατ' ἀνάγκην συνάγεται ὅτι ἐπιστεύσαμεν κτλ.; Τοῦ λοιποῦ ἄρα οὐδεὶς θὰ μνημονεύῃ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον, ἂν μὴ εἶναι εὐρωπαϊκῆς φήμης. Κρῖμα μόνον ὅτι ὁ κ. Βερν. λησμονήσας καὶ πάλιν μνημονεύει τὴν γραμματικήν του καὶ τὸν Ἔλεγχον καὶ τὸ Τρωγάλιον καὶ τὰς Ὀλίγας λέξεις, καὶ τὰ ἐξ Ἀθηνᾶς ἄρθρα του κτλ. ἀλλ', ὡς φαίνεται, ὁ κ. Βερν. εἶναι εὐρωπαϊκῆς φήμης!

1. Χαριεντιζόμενος θαυμαστῶς ὁ κλεινὸς Βερν. γράφει, ὅτι ἡ νέα ἡμῶν διδασκαλία αὕτη γνωσθεῖσα ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ «θ' ἔκαμεν ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὰ Χρηματιστήρια». Ἀτυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν περιεργίαν αὐτοῦ ἀκριβέστατα, διὸ συμβουλεύομεν αὐτῷ νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν εἰς τὰ χρηματιστήρια ἐντύπωσιν τῆς Κυρὰ-Φρόσως καὶ κατ' ἐκείνην νὰ κρίνῃ.

Ὁ ἑπόμενος παραλογισμὸς δὲν εἶναι μικρότερος «ὁ Χ. γράφει γερμανιστὶ καὶ λέγει πρὸς τοὺς γερμανοὺς γλωσσολόγους. ὅτι ὅσα λέγει ὁ κ. . . . περὶ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης εἶνε ἐσφαλμένα. Οἱ γερμανοὶ φυσικῷ τῷ λόγῳ δίδουσι πίστιν εἰς τὸν Χατζ., ἀναλογιζόμενοι, ὅτι οὕτος ὡς Ἕλλην γνωρίζει τὰ νεοελληνικὰ καλλίτερα παρὰ τὸν . . . ὡς ξένον. Ὁ αὐτὸς Χατζ. γράφει καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ λέγει, ὅτι ὅσα γράφει ὄχι μόνον ὁ κ. . . . ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε ἐσφαλμένα, διότι περὶ μὲν τοῦ . . ἀπέδειξε διὰ τῶν ἐπανειλημμένων τριβῶν, ὅτι δὲν ἠξεύρει τί λέγει, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ γνωρίζει τὴν γλωσσολογίαν — ἤτοι τὴν τοῦ νέου κόμματος, διότι αὕτη καὶ μόνη εἶνε ἡ ὀρθή, ἔχει δὲ καὶ τὸν κ. Meyer! ἐπιβεβαιοῦντα ἐκ Γρατσίου τοῦτο. Ἄρα καὶ κατὰ τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ παραλογίζωνται, καὶ *κατὰ τοὺς Γερμανοὺς ὁ μόνος γλωσσολόγος ἐν Ἑλλάδι εἶνε ὁ κ. Χατζιδάκης*».

Ἀλλ' οἱ Γερμανοὶ γλωσσολόγοι θὰ ἦσαν ἀναμφιβόλως οἱ ἀλογώτατοι τῶν ἀνθρώπων, ἂν μόνον καὶ μόνον ἐκ τούτου, ὅτι ἡμεῖς ὡς Ἕλλην καὶ δὴ τὰ ἑλληνικὰ κρεῖσσον τοῦ ξένου ἐπιστάμενοι, γράφομεν Γερμανιστὶ καὶ ἐξελέγχομεν ὅτι ὅσα τις περὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς λέγει εἶναι ἐσφαλμένα, ἐκ τούτου, λέγομεν, μόνον συνεπέραινον, ὅτι ὁ μόνος ἐν Ἑλλάδι γλωσσολόγος εἰμεθα ἡμεῖς. Οὕτως ἄρα κατώρθωσεν ὁ κ. Βερν. ν' ἀποδώσῃ τοῖς Γερμανοῖς γλωσσολόγοις τοιοῦτον τερατώδη λογισμόν, καὶ δὲν ἐσκέφθη, ὅτι, ἵνα πεισθῶσιν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι καὶ ἐκφράσωσι περὶ ἡμῶν τοιαύτην γνώμην, ὁποίαν παριστᾷ ὁ κ. Βερν., δὲν ἤρκει μόνον ἐξέλεγξις ἁπλῆ σφαλμάτων ἄλλου, ἀλλ' ἀπῃτεῖτο τὸ μὲν ἵνα ἡ ἐξέλεγξις αὕτη ἐμφανίνῃ γνῶσιν καὶ τοῦ πράγματος καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου, τὸ δὲ ἵνα καὶ θετικὴ διδασκαλία περὶ τοῦ ὑπὸ κρίσιν πράγματος προταθῇ καὶ μεθοδικῶς καὶ ἀποκαταλήπτως ἐκτεθῇ καὶ ἀποδειχθῇ.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ.

Ἀναχωρήσαντος τοῦ κ. Χατζιδάκη εἰς Κρήτην, διακόπεται ἡ πρὸς τὸν κ. Βερναρδάκην *ὀφειλομένη ἀπάντησις* μέχρι τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ, ὅτε θὰ τὸν παρακαλέσωμεν, εἰς τὰ λοιπὰ ν' ἀπαντήσῃ διὰ βραχυτάτων, ὅπως μὴ κατατρίβῃ τὰς πολυτίμους διὰ τὴν ἐπιστήμην ὥρας αὐτοῦ εἰς συζητήσεις πρὸς *χαριτολόγους*.

Ἐπειδὴ δὲ ὅλον τὸ Δ'. μέρος τῆς ἀπαντήσεως καὶ μέρος τοῦ Γ'. ἐδημοσιεύθη κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κ. Χατζιδάκη θέλομεν δημοσιεύσει τὰ σπουδαιότερα παρεκβάσεις πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὅδρεσιν, ἄφινε ὁ ἡσύχους τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς Γερμανοὺς Meyer καὶ Delbrück; Δυστυχῶς τὸ πάθος ἐτύφλωσεν αὐτὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀσύγγνωστον τοῦτο ἀτόπημα.

1 Πόσον καλὸν θὰ ἦτο, ἂν ὁ κ. Βερν. περιωρίζετο ἐν ταῖς πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὅδρεσιν, ἄφινε ὁ ἡσύχους τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς Γερμανοὺς Meyer καὶ Delbrück; Δυστυχῶς τὸ πάθος ἐτύφλωσεν αὐτὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀσύγγνωστον τοῦτο ἀτόπημα.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ

[Διήγημα.]

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 344

Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς δὲν ἐκοιμήθην, ἐξ ἐρεθισμοῦ βεβαίως καὶ ὄχι ἐκ δειλίας. Ἀνανδρος δὲν εἶμαι. Μάλιστα πολὺ ὀλίγον ἐσκεπτόμην περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἀπωλείας τῆς ζωῆς μου, τοῦ μεγίστου τούτου ἐπὶ γῆς κτήματος, ὡς διατείνονται οἱ Γερμανοί. Διελογιζόμην τὴν Ἐλισάβετ, τὰς καταστραφείσας ἐλπίδας μου καὶ τί μοι ἔμεινε νὰ πράξω.

— Νὰ δοκιμάσω νὰ φονεύσω τὸν πρίγκιπα; ἠρώτων ἐμαυτόν. Φυσικῶς δὲ δὲν ἤθελον νὰ τὸν φονεύσω ἐξ ἐκδικήσεως, ἀλλὰ μόνον ὅπως πράσχω μεγάλην εὐεργεσίαν τῇ Ἐλισάβετ. Ἀλλ' αὐτὴ δὲν θὰ ἐπιζήσῃ... ἐξηκολούθουν, ὄχι, καλίτερα εἶνε αὐτὸς νὰ μὲ φονεύσῃ!

Ὁμολογητέον, ὅτι ηὐχαριστούμην ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ, ὅτι ἐγὼ ὁ ἀφανὴς ἐπαρχιώτης ἠνάγκασα τόσῳ ὑψηλὸν ἄτομον νὰ μονομαχήσῃ μετ' ἐμοῦ.

Ἡ πρωΐα μ' εὗρεν ἀσχολούμενον εἰς τοιαύτας λεπτολογίας, μετ' ὀλίγον ἦλθε καὶ ὁ μάρτυς μου.

— Λοιπόν, ἠρώτησεν οὗτος εἰσερχόμενος εἰς τὸν κοιτῶνά μου, μειδιῶν, ποῦ εἶνε ὁ μάρτυς τοῦ πρίγκιπος;

— Μά, σᾶς παρακαλῶ, ἀπήντησα δυςφορῶν, εἶνε μόλις ἡ ἑβδόμη πρωϊνή, ὁ πρίγκιψ ἀναμφιβόλως κοιμᾶται ἀκόμη.

— Τότε, ὑπέλαβεν οὗτος, 'πέτε νὰ μοῦ κάμουν ὀλίγον τσαΐ. Ἀπὸ χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔχω τρομερὸν κεφαλόπονον,—δὲν ἐξεδύθην ὅλως διόλου. Ἄλλως τε, προσέθηκε χασμώμενος, ἐν γένει πολὺ σπανίως ἐκδύομαι.

Τῷ προσηνέχθη τέϊον. Ἔπιεν ἐξ ποτήρια μὲ *ροῦμι*, ἐκάπνισεν ἓξ σιγάρα, μοὶ διηγήθη ὅτι τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν εἶχεν ἀγοράσει ἐφθηνότατα ἵππον, ὃν οὐδεὶς ἀμαξηλάτης ἐτόλμα νὰ ζεύξῃ καὶ ὃν διενοεῖτο ὁ ἴδιος νὰ ἡμερώσῃ δεσμεύων ἐν τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν του, καὶ ἔπειτα ἀπεκοιμήθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου χωρὶς ν' ἀπεκδυθῇ καὶ κρατῶν τὴν καπνοσύριγγα εἰς τὸ στόμα.

Εἶχον ἐγερθῆ κ' ἐτακτοποίουν τὰ ἔγγραφά μου, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὗρον καὶ ἐν προσκλητήριον τῆς Ἐλισάβετ· τοῦτο ἦτο ἡ μόνη ἐπιστολή, ἣν ποτε ἔλαβον παρ' αὐτῆς καὶ ἤθελον νὰ τὴν θέσω ἐπὶ τῆς καρδίας μου, ἀλλὰ μετενόησα καὶ ἔρριψα αὐτὴν εἰς τὸ ὁδοιπορικόν μου κιβώτιον. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐρρόγχαζεν ἐλαφρῶς· ἐν ᾧ ἡ κεφαλή του βαθμηδὸν εἶχεν ὀλισθήσει ἐπὶ τοῦ δερματίνου προσκεφαλαίου.—Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἐπὶ μακρὸν παρετήρουν τὴν τολμηράν, ἀμέριμνον καὶ ἀγαθὴν ταύτην μορφήν. Περὶ τὴν δεκάτην ὁ ὑπηρέτης μου ἀνήγγειλε τὴν ἄφιξιν τοῦ Βισμονκώφ. Αὐτὸν λοιπὸν εἶχεν ἐκλέξει ὁ πρίγκιψ ὡς μάρτυρά του!

Ἀμφότεροι ἀφυπνίσαμεν τὸν βαθέως ὑπνώττοντα Μπερδαγέφ. Ἠγέρθη, μᾶς ἠτένισε μὲ τεταραγμένα βλέμματα, ἐζήτησε βραγχνῇ τῇ φωνῇ ποτήριον οἰνοπνεύματος, ἐξετανύσθη, ἐχαιρέτισε τὸν Βισμονκώφ καὶ μετέβη μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ παραπλεύρως κείμενον δωμάτιον, ἵνα συσκεφθῶσιν.

Ἡ σύσκεψις τῶν κυρίων μαρτύρων δὲν διήρκεσε πολύ. Μετὰ δέκα λεπτὰ εἰσῆλθον πάλιν εἰς τὸν κοιτῶνα. Ὁ μάρτυς μου μοὶ ἀνεκοίνωσεν, ὅτι σήμερον περὶ τὴν 3 ὥραν θὰ μονομαχήσω διὰ πιστολίου. Ἐν σιωπῇ ἔκλινα καταφατικῶς τὴν κεφαλήν.

Ὁ Βισμονκώφ ἀπεχαιρέτισεν ἡμᾶς ἀμέσως καὶ ἀπῆλθεν. Ἦτο ὀλίγον ὠχρὸς καὶ παρὰ τὴν ἐξωτερικήν του ἀπάθειαν λίαν τεταραγμένος—ὡς ἄνθρωπος μὴ συνειθισμένος εἰς τὰ τοιαῦτα, ἄλλως ὅμως φιλόφρων καὶ ψυχρός.

Παρόντος αὐτοῦ ἠσθανόμην ὀλίγην ἐντροπὴν καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν ἀτενίσω ἀσκαρδαμυκτεί. Ὁ Μπερδαγὲφ ἤρχισε πάλιν τὴν περὶ ἵππων διήγησίν του. Ἡ ὁμιλία αὕτη μοὶ ἐφάνη λίαν εὐπρόσδεκτος, διότι εἶχον φοβηθῆ μὴ ἀρχίσῃ νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς Ἐλισάβετ. Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς φίλος μου δὲν ἠγάπα τὰς φλυαρίας καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον περιεφρόνει τὰς γυναῖκας ἐν γένει καὶ συνέχεε πάσας ὑπὸ τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλον «*σαλάτα*»— ὁ Θεὸς ἠξεύρει πλέον διατί. Περὶ τὴν δευτέραν ὥραν ἐγευματίσαμεν ταχύτατα, περὶ τὴν τρίτην ἤμεθα εἰς τὸν τόπον τῆς συναντήσεως,—ἤτο τὸ αὐτὸ δάσος, ὅπου εἶχον κάμει μετὰ τῆς Ἐλισάβετ τὸν περίπατον ἐκεῖνον, ὀλίγα βήματα ἀπωτέρω τῆς ἀξιομνημονεύτου ὄχθης.

Εἴχομεν φθάσει πρῶτοι, ἀλλὰ καὶ ὁ πρίγκιψ καὶ ὁ Βισμονκώφ δὲν ἐβράδυναν ν' ἀναφανῶσι. Περὶ τοῦ πρίγκιπος ἠδύνατο ἄνευ ὑπερβολῆς νὰ λεχθῇ, ὅτι ἦτο δροσερὸς ὡς ῥόδον, οἱ καστανόχροες ὀφθαλμοί του ἤστραπτον φαιδροὶ καὶ χαροποὶ ὑπὸ τὸν στρατιωτικὸν πῖλόν του . . . Ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Μπερδαγέφ. Καὶ πρὸς ἐμὲ ἀκόμη ἔκαμε φιλοφρονητικὴν ὑπόκλισιν. Ἐγὼ ἐξ ἐναντίας μετ' ὀργῆς ἠσθανόμην, ὅτι ὠχρίων, ὅτι ἐλαφρῶς ἔτρεμον αἱ χεῖρές μου . . . ὅτι εἶχεν ἀποξηρανθῆ ὁ λάρυγξ μου . . . ἤτο ἡ πρώτη φορὰ τότε καθ' ἣν ἐμονομάχουν. Θεέ μου! ἐσκεπτόμην, εἴθε τοὐλάχιστον ὁ λευκαστικὸς αὐτὸς κύριος νὰ μὴ ἐκλαμβάνῃ ὡς δειλίαν τὴν ταραχήν μου.

Ἐσωτερικῶς κατηρώμην ἐξ ὅλης ψυχῆς τὰ νεῦρά μου, ὅτε ὅμως τέλος ἠτένισα τὸν πρίγκιπα κατὰ πρόσωπον καὶ εἶδον ἐπὶ τῶν χειλέων του δυσδιάρατον εἰρωνικὸν μειδίαμα, ἀμέσως μὲ κατέλαβεν αὖθις ἡ κακεντρέχειά μου καὶ ἐν τῷ ἅμα ἔγινα ἀτάραχος. Ἐν τῷ μεταξὺ ὥριζον οἱ μάρτυρες τὴν θέσιν, ἐμέτρουν τὰ βήματα καὶ ἐπλήρουν τὰ πιστόλια. Ὁ Μπερδαγὲφ ἦτο πολὺ προθυμότερος τοῦ Βισμονκώφ, ὅστις τὸν ἔβλεπε καὶ τὸν ἄρινε σχεδὸν μόνον νὰ ἐργάζηται. Ἡ ἡμέρα ἦτο λαμπρὰ—ἀπαράλλακτα καθὼς ἐκείνη, καθ' ἣν εἶχον κάμει μετὰ τῆς Ἐλισάβετ τὸν τοσαύτας ἀναμνήσεις ἀφέντα περίπατον. Ὁ βαθυκύανος οὐρανὸς διέλαμπεν ὡς τότε διὰ μέσου τῶν χρυσοπρασίνων φύλλων τῶν ὁ-

ποίων τὸ *τρεμούλιασμα* ἐνόμιζον ὅτι μὲ ἔσκωπτε τότε. Ὁ πρίγκιψ ἐκάπνιζε διαρκῶς καὶ διὰ τοῦ κομψοῦ ῥαβδίου του ἐκτύπα τὸν κορμὸν νεαρᾶς ἐλάτης.

— Κύριοι, παρακαλῶ, καταλάβετε τὰς θέσεις σας, ὅλα εἶνε ἕτοιμα, εἶπε τέλος ὁ Μπερδαγὲφ παραδίδων ἡμῖν τὰ ὅπλα.

Ὁ πρίγκιψ ἔκαμε βήματά τινα, ἔστη, ἔρριψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ με ἠρώτησεν ὑπεράνω τοῦ ὤμου.

— Δὲν ἀνακαλεῖτε λοιπὸν ἀκόμη τὸν λόγον σας;

Ἤθελον νὰ τῷ ἀποκριθῶ, ἀλλ' ἐκόπη ἡ φωνή μου καὶ ἠρκέσθην μόνον νὰ κινήσω περιφρονητικῶς τὴν χεῖρα. Ὁ πρίγκιψ ἔλαβε τὴν θέσιν του.

Ἐπλησιάσαμεν πρὸς ἀλλήλους· ἀνύψωσα τὸ πιστόλιον καὶ ἐσκόπευσα τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὸ στῆθος· τὴν στιγμὴν ταύτην ἦτο πράγματι ἐχθρός μου, αἴφνης ὅμως ὁ σωλὴν τοῦ ὅπλου μου διηυθύνθη πρὸς τὰ ἄνω, ὡσεί με εἶχεν ὠθήσει τις ἐκ τοῦ ἀγκῶνος καὶ ἐπυροβόλησα.

Ὁ πρίγκιψ ἐταλαντεύθη, ἔφερε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα εἰς τὸν ἀριστερὸν κρόταφον —σταγόνες αἵματος ἔρρευσαν ἐπὶ τῆς παρειᾶς ὑπὸ τὸ λευκὸν χειρόκτιον.

Ὁ Βισμονκὼφ προσέδραμεν εἰς αὐτόν.

— Δὲν εἶνε τίποτε, εἶπεν ἀποβάλλων τὸν πῖλόν του, ἐπληγώθην εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ μένω ὀρθὸς ἄρα ἡ πληγὴ εἶνε ἐλαφρά.

Ἐξήγαγεν ἀταράχως ῥινόμακτρον ἐκ τοῦ θυλακίου του καὶ ἐπίεσεν αὐτὸ εἰς τὴν αἱματόφυρτον κόμην.

Ὡς ἀπολελιθωμένος ἔβλεπον αὐτὸν μένων ἀκίνητος, ὅπου ἱστάμην.

— Παρακαλῶ, ὀπίσω εἰς τὴν θέσιν σας! εἶπεν αὐστηρῶς ὁ Μπερδαγέφ. Ὑπήκουσα.

— Θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ μονομαχία; προσέθηκε στρεφόμενος πρὸς τὸν Βισμονκώφ.

Ὁ Βισμονκὼφ δὲν ἀπεκρίθη ἀλλ' ὁ πρίγκιψ μειδιῶν καὶ χωρὶς ν' ἀπομακρύνῃ τὸ ῥινόμακτρον ἀπὸ τῆς παρειᾶς.

— Ἡ μονομαχία ἐτελείωσε, κ' ἐπυροβόλησεν εἰς τὸν ἀέρα.

Ἐξ ἀγανακτήσεως καὶ μανίας ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐκραγῶ εἰς δάκρυα, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μ' ἔρριπτεν εἰς τὸν βόρβορον διὰ τῆς μεγαλοψυχίας του, μ' ἐστραγγάλιζεν. . . . ἤθελον ν' ἀπαιτήσω νὰ πυροβολήσῃ κατ' ἐμοῦ, ἀλλ' αὐτὸς προὐχώρησε πρός με καὶ μοι ἔτεινε τὴν χεῖρα.

— Αἴ λοιπόν, ὅλα ἐλησμονήθησαν μεταξύ μας, αἴ; εἶπε φιλοφρόνως.

Ἔρριψα ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ὠχριάσαντος τούτου προσώπου, ἐπὶ τοῦ αἱματοβαφοῦς ῥινομάκτρου καὶ ἀλλοφρόνων, ἀδημονῶν καὶ ἐξηυτελισμένος ἔθλιψα κ' ἐγὼ τὴν χεῖρά του.

— Κύριοι, προσέθηκε στρεφόμενος πρὸς τοὺς μάρτυρας, ἐλπίζω ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία θὰ μείνῃ μυστικωτάτη.

— Φυσικά! ἀνεφώνησεν ὁ Μπερδαγέφ, ἀλλ' ἐπιτρέψατε, πρίγκιψ . . .

Καὶ τῷ περιέδεσε τὴν κεφαλήν.

Κατὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν ὁ πρίγκιψ μοὶ ἔκαμεν ὑπόκλισιν, ὁ Βισμονκὼφ ὅμως οὐδέ με προσέβλεψεν.

— Ἐσκοτώθηκα! ἠθικῶς εἶμαι σκοτωμένος, εἶπον εἰς τὸν Μπερδαγέφ ὅτε ὑπέστρεψα οἴκαδε.

— Τί ἔχετε λοιπόν; μὲ ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικός, ἡσυχάσατε ἐπὶ τέλους, ἡ πληγὴ δὲν εἶνε ἐπικίνδυνος, καὶ ἂν ἔχῃ ὄρεξιν ἐμπορεῖ αὔριον πάλιν νὰ χορεύσῃ, ἢ μήπως λυπεῖσθε, διότι δὲν τὸν ἐφονεύσατε. Αὐτὸ ἤθελεν εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἀδικία ἐκ μέρους σας, εἶνε ἐξαίρετος νέος.

— Αὐτὸς διά τί μ' ἐφείσθη; ἐτραύλισα ἐπὶ τέλους.

— Λαμπρὰ ἰδέα! ὑπέλαβεν οὗτος ἀταράχως, ἔτσι εἶσθε ὅλοι σεῖς οἱ συγγραφεῖς! Δὲν εἰξεύρω πόθεν εἶχε λάβει ἀφορμὴν νὰ μὲ ὀνομάσῃ συγγραφέα.

Ἀπέχω ἐντελῶς τοῦ νὰ περιγράψω τὴν ταραχήν μου κατὰ τὴν μετὰ τὴν μονομαχίαν ἑσπέραν. Ἡ φιλαυτία μου ἔπαθε δεινοτάτην προσβολήν. Δὲν μ' ἐτυράννει ἡ συνείδησίς μου, ἀλλὰ μ' ἐξεμηδένιζεν ἡ συναίσθησις τῆς ἰδίας μου βλακείας.

— Ἐγὼ ὁ ἴδιος κατέφερα ἐναντίον μου τὸ ἔσχατον τοῦτο τραῦμα! ἐφώνουν ἀδιακόπως, περιπατῶν μεγάλοις βήμασιν ἐντὸς τοῦ δωματίου μου, ὁ πρίγκιψ ἐπληγώθη ὑπ' ἐμοῦ καὶ μὲ συγχωρεῖ! — ναί, τώρα πλέον ἡ Ἐλισάβετ ἔγινεν ἰδική του! τώρα οὐδὲν δύναται νὰ τὴν λυτρώσῃ, νὰ τὴν ἀποσύρῃ ἀπὸ τοῦ χείλους τοῦ βαράθρου.

Κάλλιστα ἐγίνωσκον, ὅτι ἡ μονομαχία μας καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοῦ πρίγκιπος ἔμελλε νὰ κατασταθῇ γνωστή, τοὐλάχιστον ἤθελε γνωσθῇ ὑπὸ τῆς Ἐλισάβετ.

Τόσον βλαξ δὲν εἶνε ὁ πρίγκιψ, ἐψιθύριζον ἐκτὸς ἐμαυτοῦ, ὅπως μὴ ἐπωφεληθῇ τοιαύτης περιστάσεως...

Εἰς τοῦτο ὅμως ἠπατώμην. Τὴν ἐπιοῦσαν ἅπασα ἡ πόλις φυσικῶς ἔμαθε τὴν μονομαχίαν καὶ τὰς ἀφορμὰς αὐτῆς, δὲν εἶχε φλυαρήσει ὅμως ὁ πρίγκιψ. Ἐξ ἐναντίας ὅτε τὴν ἑσπέραν μετὰ περιδεδεμένης κεφαλῆς καὶ μετά τινος ἐκ τῶν προτέρων ἑτοιμασθείσης ὑπεκφυγῆς ἐπεσκέφθη τὴν Ἐλισάβετ, δὲν εἶχέ τι πλέον νὰ τῇ ἐξηγήσῃ ἢ περικαλύψῃ.

Ἂν ὁ Βισμονκὼφ μ' ἐπρόδωκεν, ἢ ἂν ἡ εἴδησις ἔφθασεν εἰς αὐτὴν δι' ἄλλης ὁδοῦ, δὲν δύναμαι νὰ τὸ βεβαιώσω. Ἄλλως δὲ εἰνέ ποτε δυνατὸν νὰ τηρηθῇ μυστικόν τι ἐν τόσῳ μικρᾷ πόλει;

Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, πῶς τὸν ἐδέχθη ἡ Ἐλισάβετ καὶ ἅπασα ἡ οἰκογένεια Ὄσογιν. Ὡς πρὸς ἐμέ, διὰ μιᾶς ἔγινα τὸ ἀντικείμενον τῆς ὀργῆς, τῆς γενικῆς βδελυγμίας, μὲ ὠνόμαζον ζηλότυπον, τέρας, μέχρι παραφροσύνης ζηλότυπον, ἀνθρωποφάγον! οἱ ὀλίγοι γνώριμοί μου μὲ μετεχειρίζοντο ὡς λεπρόν. Αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως ἀπετάθησαν αὐθωρεὶ πρὸς τὸν πρίγκιπα καὶ προὔτειναν αὐτῷ νὰ μὲ τιμωρήσωσι μετὰ παραδειγματικῆς αὐστηρότητος· ἀλλ' αἱ ῥηταὶ θερμαὶ παρακλήσεις του ἠδυνήθησαν νὰ ἀποτρέψωσι τὴν θύελλαν, ἥτις ἠπείλει νὰ ἐκραγῇ κατὰ τῆς κεφαλῆς μου.

Ἐπέπρωτο ἵνα ὁ ἄνθρωπος οὗτος μ' ἐξουδενώσῃ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Μὲ κατέθαψεν ὑπὸ τὴν μεγαλοψυχίαν του ὡς ὑπὸ τὸ χῶμα τάφου. Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπω, ὅτι ὁ οἶκος τοῦ Ὄσογιν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἦτο κεκλεισμένος δι' ἐμέ, ὁ κ. Ὄσογιν μάλιστα μοὶ ἀπέστειλεν ἀπλοῦν μολυβδοκόνδυλον, ὅπερ εἶχον λησμονήσει ἐκεῖ. Κατὰ βάθος αὐτὸς κυρίως οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἶχε νὰ εἶνε ὠργισμένος ἐναντίον μου. Ἡ μανιώδης ζηλοτυπία μου, ὡς διεθρυλεῖτο εἰς τὴν πόλιν, εἶχε διασαφήσει καὶ καθορίσει τρόπον τινὰ τὰς σχέσεις τοῦ πρίγκιπος πρὸς τὴν Ἐλισάβετ. Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ὄσογιν, καὶ οἱ φίλοι των ἤρχισαν ἤδη νὰ τὸν θεωρῶσι σχεδὸν ὡς μνηστῆρα τῆς Ἐλισάβετ. Νομίζω ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο διόλου εὐάρεστον εἰς τὸν πρίγκιπα, ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ τῷ ἤρεσκεν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν καὶ δὲν εἶχε φθάσει ἀκόμη εἰς τὸν σκοπόν του.

Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς κατέλαβε τὴν νέαν θέσιν του μεθ' ὅλης τῆς δεξιότητος νοήμονος ἀνθρώπου τοῦ κόσμου καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀφωμοιώθη μὲ ἐκεῖνο, ὅπερ ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ τὸ πνεῦμα τῆς νέας ταύτης θέσεώς του.

Ἐγὼ ὅμως! — δὲν μοὶ ἔμεινεν ἄλλο τι ἢ νὰ συστρέφω ἐξ ἀπελπισίας τὰς χεῖρας ἐπισκοπῶν τὴν θέσιν καὶ τὸ μέλλον μου. Ὅταν τὰ πάθη μας αὐξηθῶσι τόσον, ὥστε ὅλον τὸ ἐσωτερικόν μας τρέμει καὶ τρίζει ὡς ἁμαξᾶ ὑπερμέτρως φορτωθεῖσα, πρέπει νὰ παύωσι τοὐλάχιστον τοῦ νὰ ἦνε πλέον γελοῖα—ἀλλ' ὄχι! Ὁ γέλως συνοδεύει τὰ δάκρυα οὐ μόνον μέχρι τοῦ τέλους των, δηλαδὴ μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἐξαντλήσεώς των, ἀλλ' ἠχεῖ καὶ ἀκούεται ἀκόμη κ' ἐκεῖ, ἔνθα σιγᾷ ἡ γλῶσσα, ἔνθα καὶ τὰ παράπονα ἀκόμη εἶνε ἄφωνα. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ φανῶ γελοῖος εἰς τοὺς ἰδίους μου ὀφθαλμοὺς καὶ πρὸς τούτοις εἶμαι λίαν κουρασμένος, διὰ τοῦτο ἀναβάλλω τὴν συνέχειαν καὶ ἂν θελήσῃ ὁ Θεὸς τὸ τέλος τῆς διηγήσεώς μου ἐς αὔριον.....

29 Μαρτίου

Χθὲς δὲν ἠδυνήθην νὰ συνεχίσω τὸ ἡμερολόγιόν μου· τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διῆλθον ἐν τῇ κλίνῃ καὶ διεσκέδασα ὁμιλῶν μετὰ τῆς Τερεντγέβνας.

Τί γυναῖκα! Πρὸ ἑξήκοντα ἐτῶν ἡ πανώλης τῇ ἀφήρπασε τὸν πρῶτον μνηστῆρα, εἶδεν ἀποθνήσκοντα ὅλα τὰ τέκνα της καὶ εἶνε ἤδη ὑπεργήρως, πίνει τέϊον, ὅσον ἐπιθυμεῖ ἡ καρδία της, τρώγει ἕως οὗ χορτάσῃ, ἐνδύεται μὲ θερμὰ ἐνδύματα,— καὶ περὶ τίνος πράγματος νομίζετε ὅτι ὡμίλει μετ' ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν; Ἔδωκα εἰς μίαν ἄλλην πτωχοτάτην γραῖαν τὸ σχεδὸν σητόβρωτον περιλαίμιον παλαιᾶς τινος ἐνδυμασίας μου—καὶ σήμερον μὲ ἠρώτα δικτί δὲν τὸ ἐδώρησα εἰς αὐτήν.

— Ἐγὼ θαρῶ πῶς σᾶς δουλεύω . . . . ἄχ, ἄχ, πατεράκη μου,... κρῖμα, ἁμαρτία ἀπ' τὸ Θεό.., ἐγὼ σᾶς πλένω, σᾶς καθαρίζω.... κλπ.

Ἡ ἄσπλαγχνος αὕτη γραῖα μ' ἐβασάνισεν οὕτω ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ τὰ παράπονά της. . . . ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν διήγησιν!

Ἔπασχον λοιπόν, ὡς κύων, ὑπὲρ τὴν κοιλίαν τοῦ ὁποίου ἐπέρασεν ἅμαξα. Ἀφ' οὗ δ' ἀπεκλείσθην ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ὀσογιν, τότε κατενόησα ἀκριβῶς, ὁπόσας ἀπολαύσεις δύναταί τις ν' ἀντλήσῃ ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἰδίας δυστυχίας. Ὦ ἄνθρωποι! ὦ ἀξιοθρήνητον καὶ ἐλεεινὸν γένος! .... ἂς παύσουν ὅμως αἱ φιλοσοφικαὶ παρεκβάσεις!...

Διηρχόμην τὰς ἡμέρας ἐν τελείᾳ ἀπομονώσει καὶ ἠναγκάσθην νὰ καταφύγω εἰς λίαν σκολιὰ καὶ συχνὰ λίαν ταπεινὰ μέσα, ὅπως δι' αὐτῶν μανθάνω, τί συνέβαινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ὀσογιν, καὶ τί ἐγίνετο ὁ πρίγκιψ. Ὁ ὑπηρέτης μου ἐσχετίσθη μετὰ τῆς θείας του τῆς συζύγου τοῦ ἡνιόχου του. Ἡ γνωριμία αὕτη κάπως μὲ ἀνεκούφισε, διότι ὁ ὑπηρέτης μου ὁδηγηθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπακινιγμῶν καὶ δώρων μου, ἐμάντευσε περί τίνος ἔπρεπε νὰ συνδιαλέγηται μὲ τὸν κύριόν του, ὅτε τὸ ἑσπέρας ἔλυεν αὐτῷ τὰ ὑποδήματα. Ἐνίοτε συνέπιπτε νὰ συναντήσω καθ' ὁδὸν μέλος τι τῆς οἰκογενείας Ὀσογιν, ἢ τὸν Βισμονκώφ, ἢ τὸν πρίγκιπα..... Τὸν πρίγκιπα καὶ τὸν Βισμονκὼφ ἐχαιρέτιζον, οὐδέποτε ὅμως συνῆψα μετ' αὐτῶν συνδιαλεξιν. Τὴν Ἐλισάβετ ἐν συνόλῳ τρεῖς φορὰς μόνον εἶδον· τὸ πρῶτον μετὰ τῆς μητρός της ἐντὸς καταστήματος σουρμῶν, τὸ δεύτερον μετὰ τοῦ πατρός, τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πρίγκιπος ἐν ἀνοικτῷ ὀχήματι καὶ τέλος εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Φυσικῶς δὲν ἐτόλμησα νὰ τὴν πλησιάσω καὶ μακρόθεν μόνον τὴν ἔβλεπον. Ἐν τῷ καταστήματι ἐφαίνετο λίαν πολυάσχολος ἀλλὰ φαιδρά· κ' ἐπεθεώρει μετὰ προσοχῆς ἃς εἶχε παραγγείλει ταινίας. Ἡ μήτηρ της τὴν παρετήρει μὲ συμπεπλεγμένας χεῖρας, μὲ ἠνωρθωμένην ῥῖνα καὶ μὲ τὸ βλακῶδες ἐκεῖνο καὶ πλῆρες ἀφοσιώσεως μειδίαμα, ὅπερ ἐπιτρέπετοι μόνον εἰς τὰς φιλοστόργους μητέρας. Ἐν τῇ ἀμάξῃ ἐκάθητο παρὰ τὸν πρίγκιπα..... οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν συνάντησιν ταύτην! Ἦτο ὠχροτέρα τοῦ συνήθους, μόλις ἐφαίνοντο δύο ῥοδιναὶ γραμμαὶ ἐπὶ τῶν παρειῶν της· ἦτο κατὰ τὸ ἥμισυ ἐστραμμένη πρὸς τὸν πρίγκιπα καὶ τὸν ἠτένιζε διὰ τῶν ἐκφραστικῶν ὀφθαλμῶν της στηριζομένη ἐπὶ τῆς ὀλίγον προτεταμένης δεξιᾶς χειρός της (διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐκράτει τὸ ἀλεξήλιον), καὶ ἔκλινε ῥεμβῶδῶς τὴν κεφαλήν· τὴν στιγμὴν ταύτην πλέον παρεδίδετο ἐντελῶς εἰς αὐτόν, τῷ ἐνεπιστεύετο ἀμετακλήτως ὅλην τὴν ὕπαρξίν της. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἴδω καλῶς τὸ πρόσωπόν της, διότι τὸ ὄχημα διῆλθε πρὸ ἐμοῦ ταχύτατα, μοὶ ἐφάνη ὅμως συγχρόνως, ὅτι καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ πρίγκιπος εἶχεν ἔκφρασιν βαθείας συγκινήσεως.

Τὸ τρίτον εἶδον αὐτήν, ὡς εἶπον, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Μόλις εἶχον παρέλθει δέκα ἡμέραι, ἀφ' ὅτου συνήντησα αὐτὴν μετὰ τοῦ πρίγκιπος ἐν τῇ ἀμάξῃ, καὶ μόλις τρεῖς ἑβδομάδες ἀπὸ τῆς μονομαχίας μου. Ἡ ὑπόθεσις, ἥτις εἶχε φέρει τὸν πρίγκιπα εἰς Ο. εἶχεν ἤδη περατωθῆ, ἀλλ' αὐτὸς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀνέβαλλε τὴν ἀναχώρησίν του, ἀγγέλλων εἰς Πετρούπολιν, ὅτι ἦτο ἀσθενής.

Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀιέμενεν ἄπασα ἡ πόλις ν' ἀκούσῃ τέλος καὶ τὴν κατὰ τύπους πρότασιν τοῦ πρίγκιπος πρὸς τὸν Ὀσογιν. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀνέμενον τὴν τελευταίαν ταύτην πληγήν, ἵνα διὰ παντὸς ἀπομακρυνθῶ. Ἐβδελυττόμην πλέον τὴν πόλιν Ο., ἐν τῇ οἰκίᾳ μου δὲν ἠδυνάμην νὰ μείνω καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ πρωΐας ἄχρις ἑσπέρας περιεπλανώμην τῇδε κἀκεῖσε.

[Ἕπεται συνέχεια.]

(ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΕΦ).

ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ Β'.*

ΓΡΑΙΚΟΣ, ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΣ.

Ἤτανε περασμένα τὰ μεσάνυχτα. Καμμιὰ φωνὴ δὲν ἀκουότανε, κἀνένα ζωντανὸ δὲν ἐλάτζε στὰ ῥημαγμένα μέρη· κι' ἂν κάπου-κάπου κἀνένα τριζόνι ἔκανε πῶς θ' ἀρχίσῃ τὸν παραπονιάρικο σκοπό του, ὡς κι' αὐτὸ σώπαινε ἀπ' τὸ φόβο του....

Μακρειὰ ἀκούστηκε ἕνα μικρὸ ὀρνίθι νὰ λαλῆ 'πίσω ἀπὸ κάτι χαλάσματα· μὰ κι' αὐτουνοῦ ἡ φωνὴ τρομαγμένη 'πνίγηκε στὸ λαρύγγι του.

Οἱ Τοῦρκοι ἤτανε κλεισμένοι στὸ Κάστρο· οἱ Βενετσάνοι τριγύριζαν σὰν τ' ἀγρίμια στὴ χώρα, γιατὶ περίμεναν ὥραν τὴν ὥρα νὰ φανοῦν οἱ Τοῦρκοι ἀπ' τὴ Φήβα... Οἱ κάμποι εἴχανε ῥημάξει.

*

Σβυστὸ ἤτανε τὸ καντίλι τῆς Ἁγίας Γλυκερίας**.... κἀνένας δὲν ἐπήγαινε νὰ προσκυνήσῃ· καὶ μόνο τὸ κυπαρίσσι τῆς Ἐκκλησιᾶς ποῦ τὸ ἐφύσαγε ὁ ἄνεμος ἐπήγαινε κι' ἐρχότανε, καὶ ὁ ἴσκιος του στὸν τοῖχο ἔμοιαζε σὰν καλόγερος τυλιγμένος στὸ καταμαυρο ῥάσο του.

Τὸ ἁγιασμένο τὸ νερὸ κατρακυλοῦσε μουρμουρίζοντας τὸν κατήφορο καὶ πότιζε ὅ,τι εὕρισκε στὸ δρόμο του.

Ἀνάθεμά σε ἐρημιά!.. Ποιὸς πονεμένος ἠύρε στὸ σκοτάδι σου βοτάνι, τὸν κρυφὸ πόνο νὰ 'γιάνῃ τῆς καρδιᾶς του;!

*

Μὰ νά... ἀπὸ κάτω, ἀπ' τῆς *Ὠμορφης Ἐκκλησιᾶς* τὴ στράτα, κάποιος προβάλλει.

Φτάνει σὲ κἄτι χαλάσματα, βγάζει βαθὺν ἀναστεναγμό, κι' ἀκούει πέρα ἀπ' τὸ βράχο τὸν ἀντίπαλό του, καὶ μαζὺ μ' αὐτόν, τοῦ νυχτοκόρακα τὸ βραχνὸ βογκητό.

Γυρίζει γύρω γύρω ἀπ' τὰ χαλάσματα, κουνῶντας λυπητερὰ τὸ κεφάλι του....

Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ σένανε, ἄμοιρε Ἀθηνᾶ, θὰ 'μποροῦσε νὰ γνωρίσῃ τὸ σπῆτι σου;!...

Χαϊδεύει τὴ μηλίτσα ποῦχε φυτεμένη μὲ τὴ δύστυχη τὴν ἀδερφή του, σκύβει, παραμερίζει σὰν τρελλὸς τῆς πέτραις.... ὕστερα φεύγει μακρειὰ ἀπὸ 'κεῖ... πάει κατὰ τὴν ἐκκλησιά, στέκεται, γονατίζει σ' ἕναν τάφο μπροστά, καὶ φιλεῖ τὸ μάρμαρό του.

Χορτάριασε τοῦ γονιοῦ σου ὁ τάφος!

Μὰ γιατί κλαῖς σὰν μικρὸ παιδάκι; τάχατες θὰ ζήσῃς καὶ σὺ αὔριο;!...

Τ' ἀγριολούλουδα τῆς ἀνοιξις χύνουν γύρω τὴ μυρωδιά τους.... Ἁπλώνεται στὴ γῆ, ἀκουμπάει τὸ κεφάλι του στὸ κρύο μάρμαρο καὶ κυττάζοντας τὸν οὐρανὸ 'ρωτάει, τί ἔφταιξε κ' ἔμεινε ἔρμος καὶ μοναχὸς στὸν κόσμο!...

*

Ἐάφνου ἀπ' τὰ Τουρκοβούνια κάποιος ἄλλος προβάλλει, καὶ κατεβαίνει μονοπάτι μονοπάτι· πηδᾷ ἕναν ἕναν τοὺς βράχους καὶ κυττάζει γύρω του σὰν κἄτι νὰ γυρεύῃ. Δὲν τὸν φοβίζουν ἡ νεράϊδαις τοῦ νεροῦ, μηδὲ ἡ νυχτερίδαις ποῦ τρελλὰ φτερουγιάζουνε καὶ τρίζουν γύρω του.

Ἡ ἀγριεμένη θωριά του φαίνεται πεῖρ ἄγρια μὲς 'στὸ σκοτάδι.

Ἀλλοῦ σ' ἐκεῖνον ποῦ θ' ἀπαντήσῃ στὸ δρόμο του!... Τὸ χέρι του ὁλοένα πιάνει τὸ μαχαῖρί του· τὸ μισοβγάζει καὶ πάλι τ' ἀφίνει.

Μὰ ὅσο ζυγόνει στὴν ἐκκλησιὰ τόσο ἡμερόνει....

Γιατί κιτρίνισες καὶ τρέμεις σὰν κορίτσι, ἄγριε Γενίτσαρε;....

*

Σὲ 'λίγο βλέπει ἕνα μαῦρο πράμμα νἀρχεται ἀπ' τὸ κάτω μέρος.... εἶνε βαθὺ σκοτάδι καὶ δὲν ξανοίγει τί εἶνε, μὰ σὲ μιὰ ἀνοιξιάτικη ἀστραπὴ βλέπει πῶς ἤτανε ἄνθρωπος.... ἤτανε Βενετσάνος....

Ὁ Γενίτσαρος ἔγειρε πάλι Γενίτσαρος. Βγάζει τὸ μαχαῖρί του καὶ χύνεται κατεπάνω του.... Κυνηγιοῦνται γύρω ἀπ' τὴν Ἐκκλησία, καὶ σὲ 'λίγο ἔρχονται στὰ χέρια. Μὰ κι' ὁ Βενετσάνος δὲ χωρατεύει. Τὰ χτυπήματα τοῦ Γενίτσαρου βρίσκουν ὅλο τὸ σίδερο τοῦ Βενετσάνου... Πιένει ὁ Γενίτσαρος μὲ τὸ ζερβί τὸ χέρι τοῦ Βενετσάνου τὸ δεξί, μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ πιένει κι' ὁ Βενετσάνος μὲ τὸ ζερβί του τὸ δεξὶ τοῦ Γενίτσαρου... Σκουντιοῦνται σὰν τ' ἀγρίμια καὶ μὲ πολλὰ ἔρχονται σιμὰ στὸν τάφο....

*

Πετιέται ὁ Ἀθηνᾶς μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι καὶ βρίσκεται ξάφνου μπροστά τους.

— Ἐμένα βόηθα, φωνάζει ῥωμαΐικα ὁ Βενετσάνος, νὰ σκοτώσωμε τὸν Τοῦρκο τὸν ἄπιστο!...

— Ἐμένα βόηθα πατριώτη, φωνάζει ῥωμαΐικα ὁ Γενίτσαρος, νὰ σφάξωμε τὸν φράγκο τὸν ἄπιστο!...

— Κἀνέναν δὲν βοηθάω, τοὺς λέγει ὁ Ἀθηνᾶς... Τοὺς Τούρκους ἂς τοὺς ἀγαποῦν οἱ παπάδες μας καὶ τοὺς Βενετσάνους οἱ ἄμυαλοι οἱ λαϊκοί· ἐγὼ καὶ τοὺς δυὸ τοὺς ξέρω γιὰ ἐχτροὺς τῆς πατρίδας μου... Ὅπιεις εἶνε πειὸ γερὸς ἀς φάῃ τὸν ἄλλον, καὶ τοὺς δυό σας ἂς σᾶς φᾶν τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ κοράκια....

—Καὶ σηκόνοντας τ' ἀρματωμένο χέρι— Τραβιχτῆτε ἀπὸ 'δῶ!.. γιατὶ δὲν ἀφίνω νὰ χυθῇ αἷμα ἀνθρωπινὸ στοῦ γέρο Χωραφᾶ, τοῦ πατέρα μου, τὸν τάφο!...

*

Γιατί μὲ μιᾶς πέφτουν τ' ἄρματα κάτω; γιατί ἀνοίγουνται τρεῖς ἀγκάλαις; Γιατί μιὰ φωνὴ ἀπὸ τρία στόματα ἀκούεται.. «ἀδερφέ μου»!;...

Ποιὸς τῶλπιζεν, ὁ πρῶτος, ποὺ 'μικρὸ τὸν 'πῆραν οἱ Γενίτσαροι, ὁ δεύτερος ποὺ παιδάκι τὸν ἔκλεψαν οἱ Βενετσάνοι, καὶ ὁ μικρὸς ποὺ τάχατε στάθηκε πειὸ τυχερός, γιὰ πρώτη φορὰ νὰ σμίξουνε καὶ σὰν ἐχτροί, 'ς τοῦ πατέρα τους τὸν τάφο!.....

*

Κόντευε νὰ 'ξημερώσῃ. Τὰ πουλάκια μέσα στὰ χαμόκλαδα τιναίζουν τὰ φτερά τους ἀφίνοντας μιὰ γλυκειὰ καὶ χαροπὴ λαλιά... Τὰ νυχτοπούλια κρυβόντουνε στῆς τρύπαις καὶ στὰ χαλάσματα, σὰν τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, γιατὶ φοβοῦνται μὴν τἄβρῃ ὁ ἥλιος καὶ ἡ 'μέρα, καὶ τὰ μικρὰ πουλάκια τοὺς ῥιχτοῦν μὲ τῆς μυτίτσαις τους.... Τἄστρα τρεμοσβύνουν, ἡ νυχτερίδα ἔγινε ἀφαντη!...

Πόσο θὰ ξιππαζότανε κἀνείς διαβάτης, ἂν περνῶντας ἔβλεπε ἕνα Γραικό, ἕνα Γενίτσαρο καὶ ἕνα Βενετσάνο, γονατισμένους σιμὰ σιμά, νὰ χύνουν μαῦρο δάκρυ, σ' ἕνα κάτασπρο τάφου λιθάρι!....

Καϋμένη Ἀθήνα!....

Δ. Γρ. Κ.

* Σημ. τῆς «Ἑβδομάδος»: «Τὸ Α μέρος τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» τοῦ ἐν ἔτει 169 Ὀζῶντος ἀνωνύμου Καλογήρου, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Ἱστορία ἑνὸς τρελλοῦ Βασιλιᾶ τῆς Ἀθήνας» ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 15 φύλλον τῆς «Ἑβδομάδος». Ἕπεται τὸ Γ' καὶ τελευταῖον μέρος «Διατί ἔγεινα καλόγερος».

** Σημ. τοῦ Ἐκδότου. Εἰς τὸ σημερινὸν παρὰ τὰ Πατίσια «Γαλάκι».

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ ἐν τῷ Deutsche Litteraturzeitung δημοσιευθέντος μακροσκελοῦς ἄρθρου τοῦ κ. Geiger, Die Constituierung der Gœthe-Gesellschaft in Weimar τὰ ἑπόμενα:

«Τὴν 20 καὶ 21 Ἰουλίου ε. ν. συνῆλθεν ἐν Βεϊμάρῃ *Συντακτικὴ Συνέλευσις* ἐκ διακοσίων μελῶν πρὸς σύστασιν Γκαιτείου Ἑταιρείας (Goethe Gesellschaft). Ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει ἡ Συνέλευσις προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ Προεδρείου, μεθ' ὃ ὁ ἐκλεχθεὶς πρόεδρος κ. de Loen ἀνήγγειλεν ὅτι κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ Οὐάλτερ Γκαῖτε ὁ τελευταῖος ἀπόγονος τοῦ ποιητοῦ, ἡ μεγάλη δούκισσα τῆς Σαξῶν. Βεϊμάρης, εἶχεν εἰς τὴν κατοχήν της ὅλα τὰ ἀρχεῖα τοῦ Goethe καὶ ὅτι αὕτη ἐπιθυμοῦσα νὰ κατασταθῇ τὸν πολύτιμον τοῦτον θησαυρὸν προσιτὸν τῷ ἔθνει, ἐσκόπει νὰ ἐπιχειρήσῃ δύο μεγάλα ἔργα· 1ον) Ἔκδοσιν αὐθεντικὴν τοῦ Γκαῖτε, κατὰ τὴν σωζομένην ὕλην, κατὰ τὰ ἀνέκδοτα ἑρμηνευτικὰ συγγράμματα καὶ τὰ ἀποσπάσματα τοῦ ποιητοῦ καὶ 2ον) Ἐκτενῆ βιογραφίαν τοῦ Γκαῖτε μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ ὑποκειμένου. Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Loen ἡ συνέλευσις ἐψήφισε τὸ καταστατικὸν τῆς Γκαιτείου Ἑταιρείας, καθ' ὃ ὁ ἐγγραφόμενος ἑταῖρος θέλει πληρώνῃ δέκα μάρκα, ἐτησίως δὲ θέλουσι συνέρχεσθαι τὰ μέλη κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ Γκαῖτε. Κατ' αὐτὴν θέλουσι διδάσκεσθαι ἀπὸ σκηνῆς τὰ δραματικὰ ἔργα τοῦ ποιητοῦ, καὶ θέλουσι γίνεσθαι φιλολογικαὶ συνδιαλέξεις περὶ τοῦ Γκαῖτε. Πρὸς τούτοις ἱδρυθήσεται μεγάλη Γκαίτειος Βιβλιοθήκη ἐν τῷ Γκαιτείῳ Ἀρχείῳ τῆς Βεϊμάρης καὶ πλουτισθήσεται τὸ Γκαίτειον Μουσεῖον. Τούτων δὲ πάντων θέλει ἐφορεύει ἐνδεκαμελὴς ἐπιτροπή, ἧς τρία μέλη θέλουσιν εἶναι μόνιμοι κάτοικοι τῆς Βεϊμάρης ἢ τῆς Ἰένης.

Μετὰ μεσημβρίαν παρετέθη γεῦμα τοῖς ἑταίροις, καὶ τὸ ἑσπέρας παρεστάθη ἐν τῷ θεάτρῳ ἡ Stella. Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἐπαύριον (21 Ἰουνίου) ἡ Συνέλευσις ἐξελέξατο καὶ τὴν ἑνδεκαμελῆ ἐπιτροπὴν τρία μέλη τῆς ὁποίας, οἱ κ. κ. Ruland, Loeper καὶ Scherer ὡμίλησαν ἀλληλοδιαδόχως. Τούτων ὁ πρῶτος ὡμίλησε περὶ τοῦ πλούτου τῶν καλλιτεχνικῶν συλλογῶν τοῦ Γκαῖτε, ὁ κ. de Loepe ἀνήνεγκεν ὅτι ἀνεδίφησε δύο ἑρμάρια ἐκ τῶν ἓξ τοῦ ἀρχείου τοῦ Γκαῖτε. Ἐν αὐτοῖς εὗρε τὸ γνωστὸν ἀντίτυπον τῆς *εἰς ἅδου καταβάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ* (Hoellenfahrt Jesu Christi), τὸ χειρόγραφον τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου, διαλόγους ἀνεκδότους τοῦ 1774, ἐν τομίδιον τῶν κατὰ τὴν νεότητα ποιήσεων τοῦ Γκαῖτε καὶ ἕτερον περιέχον τὰς ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ Herder εἰς τῆς κυρίας Stein εὑρεθείσας ποιήσεις· τρία ἰδιόχειρα χειρόγραφα περιέχοντα πολυαρίθμους ἀνεκδότους ποιήσεις. Τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1776 μέχρι τοῦ 1832. Ἐκτὸς τῶν ἐτῶν 1782 μέχρι 1796, ὧν τὸ χάσμα μόλις συμπληροῦται διὰ δύο παραρτημάτων χρονολογουμένων ἀπὸ τοῦ 1791 ἕως 1793 καὶ πλεῖστα ἄλλα κειμήλια. Περὶ τοῦ ἡμερολογίου ὁ Loeper παρατηρεῖ ὅτι ὁ ποιητὴς ἐφ' ὅσον ἐγίνετο πρεσβύτερος καθίστατο περιγραφικώτερος τῶν τοῦ βίου του. Ἐν πρώτοις ἤρξατο νὰ γράφῃ τὰς ἐντυπώσεις του ἐν μικροῖς ἡμερολογίοις, εἶτα μετεχειρίσθη τὰ ἡμερολόγια τῆς Γότθας μέχρι τοῦ 1817, εἶτα τετράδια εἰς φύλλον, ἕκαστον ἔτος καὶ ἰδίως τὰ τελευταῖα περιλαμβάνονται εἰς 4 ὀγκώδεις τόμους. Ὅθεν τὰ ἡμερολόγια ταῦτα θέλουσι χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τῆς μελλούσης βιογραφίας καὶ ἴσως δι' αὐτῶν προσδιορισθήσονται ἀκριβῶς πλεῖσται χρονολογίαι τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ περιωνύμου συγγραφέως. Τέλος ὁ κ. Loepe ἀναγγέλλει τὴν ἀνακάλυψιν πολυαρίθμων ἐπιστολῶν ὧν τινες μὲν ἦσαν ἀντιγεγραμμέναι ἐπιμελῶς ἀπὸ τοῦ 1807, ἕτεραι ἐν πρωτοτύπῳ λ. χ. αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Γκαῖτε πρὸς τὴν ἀδελφήν του καὶ τὴν σύζυγόν του καὶ πλεῖσται ἄλλαι.

Μετὰ τὸν Loepe ὁ κ. Scherer ὡμίλησε περὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἀρχείων κατεχομένης ὕλης τοῦ *Φαύστου*, ὃν ὁ Γκαῖτε εἶχε προορίσει διὰ τὴν σκηνήν. Τῆς ἐπιτομῆς ταύτης σώζεται τὸ σχέδιον τῆς πρώτης πράξεως.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς 21 Ἰουνίου πάντες οἱ ἑταῖροι προσεκλήθησαν εἰς τὸ Belvedere ὅπου ὁ Μέγας Δοῦξ καὶ ἡ Μ. Δοῦκισσα τῆς Βεϊμάρης ἐδεξιώσαντο αὐτοὺς εὐμενῶς καὶ τοὺς ἐβεβαίωσαν ὁ μὲν ὡς προστάτης τῆς νέας Ἑταιρείας ἡ δὲ ὡς κάτοχος τῶν ἀρχείων τοῦ Γκαῖτε, ὅτι θέλουσι προσπαθήσῃ. νὰ διατηρήσωσι καὶ μεταδώσωσιν εἰς τὸ ἔθνος τοὺς θησαυρούς, οὓς ἐκληροδότησεν αὐτοῖς ἡ διαθήκη τοῦ τελευταίου ἀπογόνου τοῦ ποιητοῦ.

Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ J. Theodore Bent δημοσιευθείσης ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «Ἀθηναίῳ» ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα περὶ τῆς Καρπαθίας διαλέκτου. «Οἱ ποιμένες ὀνομάζουσι τὰς ἡμιόνους αὐτῶν *κτήματα* καὶ δὲν ἐννοοῦσι τὴν χρῆσιν τῶν λέξεων *ζῷα* ἢ μουλάρια, λέξεων ἄλλως κοινῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἡ χρῆσις τῆς λέξεως ταύτης δέον νὰ ὑπάρχῃ ἐκ τῶν κλασικῶν χρόνων. Τὰς αἰγάς των ἀποκαλοῦσι *γίλια*, λέξις ἀναμιμνήσκουσα τὸν πατριαρχικὸν βίον καὶ ποίμνια, ἅπερ δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀριθμηθῶσι. Λέγουσι *Πολιομοῦρι* αἶγα φαιᾶς κεφαλῆς καὶ ὤτων, διατηροῦντες τὴν κλασικὴν σημασίαν τῆς λέξεως *πολιός*, ἥτις ἐν τῇ καθωμιλημένῃ *ψαρὸς* διασώζεται. *Ρουσσόμερτος*[1] ἐμφαίνει αἶγα ἐρυθρῶν παρειῶν. Ἐνταῦθα εὑρίσκομεν τὴν λέξιν *ρούσσεος* ἀγνωστον ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ, ἀλλὰ κοινὴν τοῖς Βυζαντίνοις, οἵτινες ἐχρῶντο τῇ λέξει russeus ἀντὶ ἐρυθρός. Τὸ τῆς κοινῆς Διαθήκης *λέντιον* ἀπαντᾷ ἀντὶ τῆς λέξεως *πουδιὰ* ἢ *μπρουστέλλα*, καὶ οἱ στενοὶ δρόμοι τοῦ χωρίου ὀνομάζονται *ῥύμαι*, λέξις ἀπαντῶσα ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ὑπομιμνήσκουσα τὸν περιώνυμον χρησμὸν *ἔσται μὲν Ῥώμη ῥώμη καὶ Δῆλος ἄδηλος*. Περὶ τοῦ νέου ὁμιλοῦσιν ὡς περὶ *ἀώρου* (ἀγουρου). Τοῦτο δὲ ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὸ τοῦ Ἡροδότου *ἄωρος θανεῖν* καὶ τὸ τοῦ Πλουτάρχου *ἄωρος πρὰς γάμον*. *Κανάγια* εἶνε λέξις ἐν χρήσει διὰ θωπείας φιλήματα, ὅπερ δεικνύει ὅτι ἐπιζῶσιν ἔτι αἱ λέξεις *κανάσσω*, *καναχή*. Καίτοι ἐν τοῖς κλασικοῖς χρόνοις ἡ σημασία περιωρίζετο διὰ τὸν ῥόθον τῶν ὑδάτων, ὥστε οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει, δι' ὃν μετὰ παρέλευσιν τοσούτων αἰώνων νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ καὶ διὰ τὸν φλοῖσβον τῶν χειλέων.

Αὗται εἶνε ὀλίγαι ἐκ τῶν πολλῶν ἐν χρήσει περιέργων λέξεων τοῦ ὀρεινοῦ τούτου χωρίου τῆς Καρπάθου, οὗ ἡ συγκοινωνία εἶνε πως ἀποκεκομμένη τῶν ἄλλων χωρίων τῆς νήσου ἕνεκα τῆς δυσβάτου αὐτοῦ τοποθεσίας. Τὸ περιεργότερον ὅμως πάντων ὡς πρὸς τὴν διάλεκτον τοῦ μέρους τούτου εἶνε ἡ ὕπαρξις γάμμα ὁμοίου πρὸ τὸ ἀρχαῖον δίγαμμα. Τοῦτο δὲ εἶνε ἀξιοσημείωτον ἐν διαλέκτῳ, ἥτις ἀποκόπτει τὸ γάμμα εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, διότι λέγουσιν *ἰώ* ἀντὶ *ἐγώ*, *ἤτρωα* ἀντὶ *ἔτρωγον*. Πρὸ τῆς λέξεως υἱὸς θέτουσι τραχὺ γράμμα, ὅπερ ὄχι μόνον ἤκουσα, ἀλλὰ καὶ εἶδον γεγραμμένον ἐν προικοσυμφώνοις. Ἡ μήτηρ καλεῖ τὸν υἱόν της *Γυιέ μου*. Ἐπίσης τὸ γάμμα τοῦτο παρεντίθεται μετὰ

1 Ἴσως; ρουσσόμουτρος μὴ ἀντιληφθέντος τοῦ Ἄγγλου ὀρθῶς τῆς λέξεως.

τὴν δίφθογγον ευ λ. χ. *πιστεύομεν, δουλεύομεν* ἀντὶ τοῦ πιστεύομεν δουλεύομεν. Ὁσάκις τοῦτο συμβαίνει, τὸ παρένθετον τοῦτο γάμμα εἶνε τραχὺ καὶ καθ' ὁλοκληρίαν διάφορον τῆς νέας χρήσεως τοῦ γάμμα, ὅπερ ἔτι μᾶλλον ἀναμιμνήσκει τὴν μεταβολήν, ἣν ὑπέστη τὸ λατινικὸν *vastare* διὰ τοῦ Ἰταλ. *guastare* καὶ τοῦ Γαλλ. gâter».

Καί τοι δὲν ἀποδεχόμεθα ἁπάσας τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἄγγλου περιηγητοῦ, οὐχ ἧττον τὰς δημοσιεύομεν ὅπως δώσωμεν ἀφορμὴν τοῖς ἡμετέροις λογίοις νὰ ἐκφέρωσιν εἰς φῶς νέα πράγματα ἴσως ἄγνωστα τῇ ἐπιστήμῃ.

Ἰδοὺ καὶ ἕτερα μέρη ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῷ *Ἀθηναίῳ* τοῦ Λονδίνου ὑπὸ τοῦ αἰδεσίμου J. Hirst:

«Μετὰ μακρὰν ἀναβολὴν προελθοῦσαν ἐκ τῆς συνομολογήσεως διαφόρων συμφωνιῶν πρὸς τὴν δημαρχίαν αἱ ἀπὸ πολλοῦ προσδοκώμεναι ἀνασκαφαὶ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς ἤρχισαν ἐπὶ τέλους. Πρὸς τὸ καλὸν τῆς τέχνης καὶ τῆς ὑγιεινῆς πυρκαϊὰ ἐκραγεῖσα τὸ παρελθὸν θέρος ἐν τῇ παμπαλαίᾳ ἀγορᾷ, ἀπετέφρωσε πάντα τὰ εὐτελῆ παραπήγματα καὶ κτίρια, ἅπερ κατεῖχον πλατεῖαν ἑκτάσεως ἑξήκοντα ὑαρδῶν. Ὁ Πύργος τοῦ λόρδου Ἐλγίνου ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην καὶ ἤδη ἄρδην κατηδαφίσθη.

Καὶ βυζαντίνη τις ἐκκλησία, ἥτις, ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς ὑπογείου δωρικῆς κιονοστοιχίας, ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς θέσεως ἀρχαίου ναοῦ κατέχοντος τὸ κέντρον τῆς πλατείας, δέον ὡσαύτως νὰ καθαρισθῇ. Νῦν εἶναι ἁπλοῦν ναυάγιον καὶ τὰ ἀρχαῖα μωσαϊκά, ἅπερ εὐτυχῶς ὁ λόρδος Βώθας (Bute) εὐτυχῶς ἀντέγραψεν ἐγκαίρως καὶ διὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ ὁποίου ἀφῆκε ποσόν τι χρηματικὸν οὗ ἀκόμη δὲν ἐγένετο χρῆσις, κατασυνετρίβησαν ἀνεπιστρεπτεί. Ἡ σκαφὴ δὲν προέβη πλέον τῶν ἑκατὸν τετραγωνικῶν ὑαρδῶν, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε προήγαγεν εἰς φῶς πολυάριθμα τεμάχια, ὡς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν κορμὸν γυναικός, ἀμφότερα κατηκρωτηριασμένα, ἀτέχνως γεγλυμμένας κεφαλὰς ζώων προφανῶς ὑδροφόρας, τεμάχια ῥαβδωτῶν καὶ μὴ στύλων, ἄνθη γλυπτὰ καὶ μίαν ῥωμαϊκὴν ἐπιγραφήν. Ὅταν ὅμως ἀναλογιζώμεθα ὅτι ὁ χῶρος οὗτος κατείχετο ὑπὸ τῆς στοᾶς τοῦ Ἀδριανοῦ, ἧς οἱ ἔξωθεν τοῖχοι ἵστανται ἔτι καὶ ὅτι ἡ πάροδος τοῦ χρόνου ὕψωσε τὸ ἔδαφος 25 πόδας περίπου, μεγάλαι προσδοκίαι δύνανται ἔτι νὰ πραγματοποιηθῶσιν».

Οἱ ἐρασταὶ τῶν *καλῶν τεχνῶν* μεγάλως θὰ χαρῶσιν ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ, ὅτι ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς «*Ἱστορίας τῆς τέχνης*» (Essai d' histoire de l' art) τοῦ W. Lubke κατὰ μετάφρασιν εἰς τὴν γαλλικὴν τοῦ ἀρχιτέκτονος Ch. Ad. Köll-la. Τὸ ὅλον σύγγραμμα θ' ἀποτελῆται ἐξ 20 τευχῶν πρὸς ἓν φράγκον ἕκαστον· θὰ κοσμῆται δὲ διὰ 661 εἰκόνων μικρῶν καὶ μεγάλων.

Τὸ ἐκδοθὲν ἤδη ἁ τεῦχος εὑρίσκεται εἰς τὰ ἐνταῦθα δημοφιλῆ καταστήματα *Καρόλου Βιλμπεργ* (Wilberg) περιέχει δέ, πλὴν τῆς εἰσαγωγῆς, περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν τῆς τέχνης, τὴν αἰγυπτιακὴν τέχνην, τὴν τῆς Βαβυλῶνος καὶ Νινευί, τὴν τῶν Μήδων καὶ Περσῶν κλ. Ἐντὸς ὀλίγου ἐκδοθήσεται καὶ τὸ δεύτερον τεῦχος.

Συλλογὴ 424 ἀνεκδότων παπικῶν ἐπιστολῶν ἐξεδόθησαν ἐν Λειψίᾳ ὑπὸ τοῦ Σ. Λαίβενφελδ. (Epistolae pontificum Romanorum ineditae· edidit S. Löwenfeld. Lpz. 1885). Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐγράφησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ τοῦ 433 μέχρι τοῦ 1148, ἐξήχθησαν δὲ ἐκ τριῶν πηγῶν α') ἐκ τῆς βρεττανικῆς συλλογῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, περὶ ἧς ἔγραψεν ὁ Swald, β') ἔκ τινος χειρογράφου τῆς ἐν Παρισίοις Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ γ') ἔκ τινος κώδικος τοῦ ἐν Κανταβριγίᾳ κολλεγίου τῆς ἁγίας Τριάδος, καὶ κατετάχθησαν, ἐφόσον ἦτο ἐφικτόν, κατὰ χρονολογικὴν σειράν.

Η ΣΙΚΕΛΙΑ

Ὁ Σικελὸς ὁμοιάζει ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου πρὸς Νεαπολιτανόν. Ὁ λαὸς τῆς Νεαπόλεως κατὰ τὰ τρία τέταρτα εἶνε *πολισιανέλος*. Χειρονομεῖ, ταράττεται, ἐξάπτεται ἀναιτίως, ἐκφράζεται διὰ κινήσεων ὅσον καὶ διὰ λέξεων, δείκνυται φιλόφρων ἐκ συμφέροντος, ἐπίχαρις ἐκ δόλου ὅσον καὶ ἐκ φύσεως.

Ἀλλ' ἐν τῷ Σικελῷ ἐνυπάρχει κατὰ μέγα μέρος ὁ Ἄραψ. Ἔχει τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ σοβαρότητα ἂν καὶ μετέχῃ τῆς ζωηρότητος τοῦ πνεύματος τοῦ Ἰταλοῦ. Ἡ ἐκ γενετῆς ὑπερηφάνειά του, ὁ ἔρως αὐτοῦ πρὸς τοὺς τίτλους, ἡ φύσις τῆς ὑπερηφανείας καὶ αὐτὴ ἡ φυσιογνωμία προσεγγίζουσιν αὐτὸν μᾶλλον πρὸς Ἱσπανὸν ἢ πρὸς Ἰταλόν. Ἀλλὰ τὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, ἅμα θέσῃ τις τὸν πόδα ἐν Σικελίᾳ, ἐντύπωσιν βαθεῖαν ἀνατολικοῦ λαοῦ παρέχον, εἶνε ἡ φωνή, ὁ ἔρινος τόνος τῶν πωλητῶν τῶν ὁδῶν. Ἀνευρίσκει παντοῦ τὸν ὀξὺν τόνον τοῦ Ἄραβος, τὸν ἀπὸ τοῦ μετώπου εἰς τὸν λαιμὸν καταβαίνοντα, ἐνῷ παρὰ τοῖς βορείοις λαοῖς ἀναβαίνει ἀπὸ τοῦ στήθους εἰς τὸ στόμα. Καὶ τὸ μονότονον καὶ γλυκὺ ᾆσμα, ὅπερ ἀκούει τις διερχόμενος παρ' ἀνοικτὴν θύραν οἰκίας τινός, εἶνε ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ κατὰ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸν φθόγγον πρὸς τὸ ᾀδόμενον ὑπὸ λευχείμονος ἱππέως ὁδηγοῦντος τοὺς περιηγητὰς διὰ τῶν γυμνῶν τῆς ἐρήμου ἐκτάσεων.

Ἐν τῷ θεάτρῳ ὅμως ὁ Σικελὸς καθίσταται πάλιν Ἰταλὸς καὶ εἶνε περιεργότατον νὰ παρευρεθῇ τις ἐν Ῥώμῃ, Νεαπόλει ἢ Παλέρμῳ, εἰς παράστασιν μελοδράματος.

Πᾶσαι αἱ ἐντυπώσεις τοῦ κοινοῦ ἐκδηλοῦνται εὐθὺς ὡς αἰσθανθῇ αὐτάς. Τὸ πλῆθος ὁλόκληρον νευροπαθέστατον ὄν, πεπροικισμένον δι' ὠτὸς ἀκροῦ καὶ εὐαισθήτου, ἀγαπῶν θερμῶς τὴν μουσικὴν καθίσταται εἶδός τι δονουμένου μεγαθηρίου αἰσθανομένου μόνον καὶ μὴ σκεπτομένου. Εἰς πέντε λεπτὰ χειροκροτεῖ ἐνθουσιωδῶς καὶ συρίζει φρενητιωδῶς τὸν αὐτὸν ἠθοποιόν· συνταράσσεται ἐκ χαρᾶς ἢ ὀργῆς, καὶ ἂν παράφωνός τις φθόγγος διαφύγῃ ἀοιδόν τινα, κραυγὴ παράδοξος, ἄπελπις, ὀξυτάτη ἐξέρχεται πάντων τῶν στομάτων συγχρόνως. Ὅταν αἱ γνῶμαι εἶνε διῃρημέναι, τὰ χειροκροτήματα καὶ οἱ συριγμοὶ ἀναμιγνύονται. Οὐδὲν παρέρχεται ἀπαρατήρητον ὑπὸ τῆς προσεκτικῆς καὶ φρισσούσης αἰθούσης, ἥτις δεικνύει, ἐν πάσῃ στιγμῇ, τὸ αἴσθημά της καὶ ἥτις ἐνίοτε ὑπὸ αἰφνιδίας ὀργῆς καταληφθεῖσα ὠρύεται ὡς ἀγέλη ἀγρίων θηρίων.

Αἱ ὁδοὶ ἐν Παλέρμῳ οὐδὲν ἔχουσι τὸ ἰδιάζον. Εἰσὶν εὐρεῖαι καὶ ὡραῖαι ἐν ταῖς πλουσίαις συνοικίαις καὶ ὁμοιάζουσιν ἐν ταῖς συνοικίαις τῶν πτωχῶν πρὸς τοὺς γενοῦς καὶ σκολιοὺς δρομίσκους τῶν ἀνατολικῶν πόλεων.

Αἱ γυναῖκες, περιβεβλημέναι ἐνδύματα ζωηρῶν χρωμάτων, ἐρυθρά, κυανᾶ ἢ κίτρινα, συνδικαλέγονται πρὸ τῶν θυρῶν των καὶ διερχόμενόν τινα παρατηροῦσι διὰ τῶν μελανῶν ὀφθαλμῶν των, οἵτινες λάμπουσι ὑπὸ τὴν πυκνὴν κόμην των.

Ἐνίοτε ἐνώπιον τοῦ γραφείου τοῦ Λαχείου τοῦ Κράτους, ὅπερ λειτουργεῖ διαρκῶς καὶ ἀποφέρει εἰς τὸ Κράτος μέγα εἰσόδημα, παρίσταταί τις εἰς σκηνὴν ἀστείαν καὶ τυπικήν.

Ἀπέναντι εἶνε ἡ Παναγία, ἐν τῷ εἰκονοστασίῳ της κρεμαμένῳ εἰς τὸν τοῖχον, πρὸ τῶν ποδῶν δὲ αὐτῆς φωτίζει λύχνος. Ἄνθρωπός τις ἐξέρχεται τοῦ γραφείου, κρατῶν τὸ γραμμάτιον τοῦ λαχείου, θέτει πέντε λεπτὰ εἰς τὸ ἱερὸν κουτίον, ὅπερ εἶνε πρὸ τῆς εἰκόνος, ἔπειτα δὲ κάμνει τὸν σταυρόν του μὲ τὸ γραμμάτιον, τὸ ὁποῖον προσέρχεται νὰ συστήσῃ εἰς τὴν προστασίαν τῆς Παρθένου ὑποστηρίζων τὴν παράκλησίν του δι' ἐλεημοσύνης.

Ἐν ταῖς διαφόροις πλατείαις σταματᾷ ὁ περιηγητὴς ἐνώπιον τῶν πωλητῶν εἰκόνων τῆς Σικελίας, τὸ δὲ βλέμμα πίπτει ἐπὶ παραδόξου φωτογραφίας, ἥτις παρίστανει ὑπόγειον πλῆρες νεκρῶν, σκελετῶν μορφαζόντων, παραδόξως ἐνδεδυμένων. Ἀναγινώσκει ὑπὸ τὴν φωτογραφίαν: «Νεκροταφεῖον τῶν Καπουκίνων.»

Τί εἶνε αὐτὸ τὸ Νεκροταφεῖον τῶν Καπουκίνων; Ἂν ἐρωτήσητε κάτοικόν τινα τοῦ Παλέρμου, ἀποκρίνεται μετ' ἀηδίας: «Μὴν πᾶτε νὰ ἰδῆτε αὐτὸ τὸ σιχαμερὸ πρᾶγμα. Εἶνε φρικῶδες πρᾶγμα, ἄγριον, τὸ ὁποῖον δὲν θ' ἀρνήσῃ νὰ ἐξαλειφθῇ, εὐτυχῶς. Ἄλλως τε δὲν θάπτουν πλέον εἰς αὐτὸ ἀπὸ δέκα ἐτῶν.»

Εἶνε δύσκολον νὰ λάβῃ τις λεπτομερεστέρας καὶ ἀκριβεστέρας πληροφορίας· τόσον οἱ πλεῖστοι τῶν Σικελῶν φαίνονται αἰσθανόμενοι φρίκην διὰ τὰς παραδόξους ταύτας ἑκατόμβας.

Ἰδοὺ ἐν τούτοις τί ἔμαθον ἐπὶ τέλους. Τὸ χῶμα, ἐφ' οὗ εἶνε ᾠκοδομημένον τὸ μοναστήριον τῶν Καπουκίνων, κέκτηται τὴν παράδοξον ἰδιότητα νὰ ἐνεργῇ τόσον ἰσχυρῶς τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς νεκρᾶς σαρκός, ὥστε μετὰ ἓν ἔτος οὐδὲν πλέον ὑπολείπεται ἐπὶ τῶν ὀστῶν εἰμὴ ὀλίγον ἀπεξηραμμένον μέλαν δέρμα κεκολλημένον, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ ἐνίοτε τὰς τρίχας τοῦ γενείου καὶ τῆς κεφαλῆς.

Ἐγκλείουσι λοιπὸν τὰ φέρετρα ἐντὸς μικρῶν πλαγίων ὑπογείων, τὰ ὁποῖα περιέχουσιν ἕκαστον ὀκτὼ ἢ δέκα νεκρούς, μετὰ τὸ πέρας δὲ τοῦ ἔτους ἀνοίγεται τὸ κάλυμμα τοῦ φερέτρου καὶ ἐξάγεται ἡ μουμία φρικαλέα, γενειῶσα, συνεσπασμένη, φαινομένη ὅτι ὠρύεται, φαινομένη ὅτι ὑποβόσκεται ὑπὸ φρικτῶν ἀλγηδόνων, ἔπειτα δὲ ἀνκρτᾶται εἰς μίαν τῶν κυριωτέρων στοῶν, ὅπου ἡ οἰκογένεια ἔρχεται καὶ ἐπισκέπτεται αὐτὴν κατὰ βούλησιν. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διατηρηθῶσι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης τῆς ἀποξηράνσεως ἐζήτουν τοῦτο πρὸ τοῦ θανάτου των καὶ θὰ μείνουν αἰωνίως παρατεταγμένοι ὑπὸ τοὺς σκοτεινοὺς τούτους θόλους, ὡς ἀντικείμενα ἐν μουσείῳ τηρούμενα, καταβαλλομένου ἐτησίου χορηγήματος ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ. Ἂν οἱ συγγενεῖς παύσωσι πληρώνοντες, θάπτεται ἁπλούστατα ὁ μακαρίτης, κατὰ τὴν συνήθη μέθοδον.

Ἠθέλησα νὰ ἐπισκεφθῶ ἀμέσως τὴν ἀπαισίαν ταύτην τῶν νεκρῶν συλλογήν.

Εἰς τὴν θύραν μικροῦ μοναστηρίου, γηραιὸς καπουκῖνος μελανείμων, μὲ ὑποδέχεται καὶ μὲ ὁδηγεῖ χωρὶς λέξιν νὰ εἴπῃ γνωρίζων τί θέλουσι νὰ ἴδωσιν οἱ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐρχόμενοι ξένοι.

Διερχόμεθα πενιχρὸν παρεκκλήσιον καὶ καταβαίνομεν βραδέως πλατεῖαν λιθίνην κλίμακα. Καὶ αἴφνης βλέπω ἐνώπιόν μου ἀπέραντον στοάν, εὐρεῖαν καὶ ὑψηλήν, ἧς οἱ τοῖχοι φέρουσι λαὸν ὅλον σκελετῶν ἐνδεδυμένων παραδόξως καὶ χονδροειδῶς. Οἱ μὲν κρέμανται εἰς τὸν ἀέρα παραπλεύρως, οἱ δ' ἄλλοι εἰσὶν ἀνεκκλιμένοι ἐπὶ πέντε μακρῶν καὶ στενῶν ὡς σανίδων, πλακῶν ὑπερτεθειμένων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ ὀρόφου. Γραμμὴ νεκρῶν ἵσταται ὀρθὴ κατὰ γῆς, γραμμὴ συμπαγής, ἧς αἱ φρικώδεις κεφαλαὶ φαίνονται ὁμιλοῦσαι. Τινὲς κατα βιβρώσκονται ὑπὸ εἰδεχθῶν φυτῶν, ἄτινα παραμορφοῦσιν ἔτι μᾶλλον τὰς σιαγόνας καὶ τὰ ὀστᾶ, οἱ ἄλλοι διετήρησαν τὴν κόμην των, ἄλλοι μέρος μόνον μύστακος, ἄλλοι θύσανόν τινα γενείου.

Τινὲς τῶν σκελετῶν παρατηροῦσιν εἰς τὸν ἀέρα διὰ τῶν κενῶν ὀφθαλμῶν των, τινὲς ἐκ τῶν κάτω φαίνονται ἀγρίως γελῶντες, ἄλλοι εἶνε συνεστραμμένοι ὑπὸ τῆς ὀδύνης, πάντες δὲ νομίζεις, εἰσὶ παράφρονες ἐξ ὑπερφυσικοῦ τρόμου.

Καὶ εἰσὶν ἐνδεδυμένοι, οἱ νεκροὶ οὗτοι, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι νεκροὶ οἱ εἰδεχθεῖς καὶ γελοῖοι, ἐνδεδυμένοι ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν των, ἥτις ἐξήγαγεν αὐτοὺς τοῦ φερέτρου διὰ νὰ τοὺς τοποθετήσῃ ἐν τῇ ἀποτροπαίῳ ταύτῃ ὁμηγύρει. Φοροῦσι σχεδὸν πάντες εἶδός τι μελάνων μανδυῶν, ὧν ἡ κορδύλη εἶν' ἀνασηκωμένη ἐνίοτε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἄλλοι, ὅμως οἱ συγγενεῖς των ἠθέλησαν νὰ ἐνδύσωσι πολυτελέστερον· καὶ ὁ ἐλεεινὸς σκελετὸς φορῶν σκοῦφον κεντημένον καὶ πλούσιον κοιτωνίτην, ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῶν νώτων φαίνεται κοιμώμενος ὀδυνηρὸν ὕπνον, ὕπνον φοβερὸν καὶ κωμικόν.

Δελτάριον ὡς τὸ πρὸ τῶν τυφλῶν ἀνηρτημένον, ἀπὸ τοῦ τραχήλου αὐτῶν κρεμάμενον δεικνύει τὸ ὄνομα αὐτῶν καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς θανῆς των. Αἱ χρονολογίαι ἐμπνέουσι ῥῖγος μέχρι τῶν ὀστέων φθάνον. Αὐτός, αὐτὸς ἦτο ἄνθρωπος, πρὸ τριῶν ἐτῶν, πρὸ μόνων τριῶν ἐτῶν· ἔζη, ἐγέλα, ὠμίλει, ἔτρωγεν, ἔπινεν, ἦτο πλήρης χαρᾶς καὶ ἐλπίδος. Καὶ ἰδοὺ τον! Ἐνώπιον τῆς διπλῆς ἐλείνης γραμμῆς τῶν ἀναριθμήτων ὄντων, φέρετρα καὶ κυριωβώτιά εἰσι συσσωρευμένα, φέρετρα πολυτελῆ ἐκ μέλανος ξύλου, μετὰ χαλκίνων ἐπικοσμημάτων καὶ μικρῶν τετραγωνιδίων ὅπως βλέπῃ τις ἔνδον. Νομίζει τις ὅτι εἶνε μάρσυποι, σκευαὶ ἀγρίων, ἀγοραστθεῖσαι ἐν φαντασιώδει ἀγορᾷ, ἐν τῇ εἰδεχθεῖ ἀγορᾷ ἐκείνων, οἵτινες ἀπέρχονται εἰς τὸ μέγα ταξείδιον, ὡς ἔλεγον ἄλλοτε.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι στοαὶ ἀνοίγονται δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐπεκτείνουσαι ἀόριστως τὸ ἀπέραντον τοῦτο ὑπόγειον νεκροταφεῖον.

Αἱ γυναῖκες εἶνε παραδοξότεραι ἔτι τῶν ἀνδρῶν διότι ἔχουσιν αὐτὰς ἐνδεδυμένας μετὰ φιλαρεσκείας. Αἱ κεφαλαί σᾶς βλέπουν συνεσφιγμέναι εἰς καλύμματα φέροντα τρίκαπτα καὶ ταινίας χιονώδη τὴν λευκότητα, περὶ τὰ μέλανα ἐκεῖνα πρόσωπα, τὰ σεσηπότα, διάβρωτα ὑπὸ τῆς παραδόξου δυνάμεως τοῦ χώματος. Αἱ χεῖρες, ὅμοιαι πρὸς ῥίζας κεκομμένων δένδρων, ἐξέρχονται τῶν χειρίδων τῆς καινουργοῦς ἐσθῆτος· αἱ δ' ἐγκλείουσαι τὰ ὀστᾶ τῶν κνημῶν περικνημῖδες φαίνονται κεναί. Ἐνίοτε ἡ νεκρὰ φέρει μόνον ὑποδήματα, μεγάλα, μεγάλα ὑποδήματα διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ξηροὺς πόδας.

Ἰδοὺ νεάνιδες, εἰδεχθεῖς νεάνιδες, λευχειμονοῦσαι, φέρουσαι περὶ τὸ μέτωπον μετάλλινον στέφανον σύμβολον τῆς ἀθῳότητος αὐτῶν. Ἐκλαμβάνει τις αὐτὰς ὡς γραίας, ὡς πολὺ γραίας, τόσον μορφάζουσι. Εἶνε δεκαεξάετεις, δεκαοκταέτεις, εἰκοσαέτεις. Τί φρίκη! Ἀλλὰ φθάνομεν εἰς στοὰν πλήρη μικρῶν ὑαλίνων φερέτρων — εἰς τὴν στοὰν τῶν παιδίων. Τὰ ὀστᾶ μόλις σκληρυνθέντα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντιστῶσιν. Καὶ δὲν εἰξεύρει κανεὶς τί βλέπει· τόσον εἶνε παραμεμορφωμένα, συμπεπιεσμένα, φρικώδη τὰ ἐλεεινὰ παιδάρια. Ἀλλὰ δάκρυα ἀνέρχονται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας διότι αἱ μητέρες ἐνέδυσαν αὐτὰ διὰ τῶν μικρῶν στολῶν, ἃς ἔφερον τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς των. Καὶ ἔρχονται καὶ ἐπαναβλέπουσι τοιαῦτα τὰ τέκνα των.

Συχνάκις παρὰ τὸν νεκρὸν ἀνήρτηται φωτογραφία δεικνύουσα ὁποῖος ἦτο, καὶ οὐδὲν σπαρακτικώτερον καὶ τρομακτικώτερον τῆς ἀντιθέσεως, τῆς προσεγγίσεως ταύτης, τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἐγείρονται ἐν ἡμῖν ἐκ τῆς θέας ταύτης καὶ τῆς συγκρίσεως.

Διερχόμεθα στοὰν σκοτεινοτέραν, χαμηλοτέραν, ἐπιφυλαχθεῖσαν, φαίνεται, εἰς τοὺς πτωχούς. Ἐν τινι μαύρῃ γωνίᾳ κρέμαται ὁμοῦ περὶ τοὺς εἴκοσιν ὑπὸ φεγγίτην τινά. Φοροῦσιν εἶδός τι μελανοῦ ὑφάσματος δεδεμένον εἰς τοὺς πόδας καὶ τὸν λαιμὸν νομίζει δέ τις ὅτι τρέμουν ὑπὸ τοῦ ψύχους, ὅτι θέλουν νὰ φύγουν, ὅτι φωνάζουν, «βοήθεια!» Δύναταί τις νὰ ἐκλάβῃ αὐτοὺς ὡς τὸ πνιγὲν πλήρωμα πλοίου τινός, πληττόμενον εἰσέτι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου περικεκαλυμμένον ὑπὸ τοῦ μελάγχρου καὶ πισσωμένου πανίου, ὅπερ οἱ ναῦται φοροῦσιν εἰς τὰς καταιγίδας, καὶ ταραττόμενον εἰσέτι ὑπὸ τοῦ τρόμου τῶν τελευταίων στιγμῶν ὅτε ἡ θάλασσα κατέβαλεν αὐτό.

Ἰδοὺ τὸ διαμέρισμα τῶν ἱερέων. Μεγάλη τιμητικὴ στοά! Ἐκ πρώτης ὄψεως εἰσὶ φοβερώτεροι τῶν ἄλλων ὡς εἶνε κεκαλυμμένοι ὑπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῶν κοσμημάτων μαύρων ἐρυθρῶν καὶ ἰωδῶν. Ἀλλ' ὅταν ἴδητε αὐτοὺς τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον, γέλως νευρικὸς καὶ ἀκατακήνητος καταλαμβάνει ἡμᾶς ἐνώπιον τῶν παραδόξων αὐτῶν καὶ ἀπαισίως γελοίων στάσεων. Τινὲς ᾄδουσιν· ἄλλοι προσεύχονται. Ἀνήγειραν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν καὶ ἐσταύρωσαν τὰς χεῖρας. Φοροῦν τὴν κορδύλην, ἣν φοροῦσιν οἱ λειτουργοῦντες, ἥτις μένει τεθειμένη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σκελετώδους μετώπου, ἄλλοτε κλίνει *μαγιστικὰ* εἰς τὸ ὠτίον, ἄλλοτε καταπίπτει μέχρι τῆς ῥινὸς αὐτῶν. Εἶνε ἡ ἀπόκρεως τοῦ θανάτου, ἥτις καθιστᾷ μᾶλλον ἀλλόκοτον τὸν χρυσοῦν πλοῦτον τῶν τελετουργικῶν στολῶν.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, φαίνεται, κεφαλή τις κυλινδεῖται κατὰ γῆς, τῶν δεσμῶν τοῦ τραχήλου καταβρωθέντων ὑπὸ τῶν μυῶν, διότι χιλιάδες μυῶν ζῶσιν ἐν τῇ ἀποθήκῃ ταύτῃ τῶν ἀνθρωπίνων σκελετῶν.

Μοὶ δεικνύουσιν ἄνθρωπον ἀποθανόντα τῷ 1882. Πρὸ δεκαοκτὼ μηνῶν εὔθυμος καὶ ὑγιὴς μετέβη νὰ ἐκλέξῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ παρακολουθούμενος ὑπὸ φίλου. «Ἐδῶ θὰ εἶμαι!» ἔλεγε καὶ ἔγελα.

Ὁ φίλος ἐπανέρχεται μόνος τώρα καὶ παρατηρεῖ ὥρας ὁλοκλήρους τὸν ἀκίνητον σκελετὸν ἐν τῇ ὑποδειχθείσῃ θέσει.

Ἑορτασίμους τινὰς ἡμέρας αἱ κατακόμβαι τῶν καπουκίνων ἀνοίγονται εἰς τὸ πλῆθος. Οἰνόφλυξ τις ἀπεκοιμήθη ποτὲ ἔν τινι στοᾷ καὶ ἀφυπνίσθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός. Ἐκάλεσεν, ἐξέβαλεν ὠρυγάς, ἔκφρων ἐκ τρόμου, ἔτρεξε παντοῦ, ζητῶν νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἤκουσεν αὐτόν. Τὴν πωλᾶν εὑρέθη τόσον σφικτὰ κρατῶν τὴν σιδηρᾶν κιγκλίδα τῆς εἰσόδου ὥστε ἐδέησε νὰ καταβληθῇ μακρὸς ἀγὼν ὅπως ἀποσπασθῇ ἐξ αὐτῶν.

Ἦτο παράφρων.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀνηρτήθη μέγας κώδων παρὰ τὴν θύραν.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ἓν δικαίωμα τοῦ ἀπέναντι καθημένου, ὅπερ εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶναι νὰ δοθῇ καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι. — Ἡ θερμότης κατήντησε πνιγηροτάτη, ἐπὶ τῶν μετώπων ἀναθρώσκει ὡς μαργαρίτης

ὁ ἰδρώς, καὶ ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν τῶν ὀφθαλμῶν κεντᾶται ὡς διὰ βελονῶν ὑπὸ τῆς φλογερᾶς ἀνταναχλάσεως τῶν λευκῶν κονιορτωδῶν ὁδῶν, ὅπου δὲ λωρὶς σκιᾶς μετὰ θυμηδίας ἐπαναπαύεται τὸ βλέμμα. Ἐν τισι στιγμαῖς περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὅταν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου βαρύνωσιν ὡς μολύβδινοι ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἡ περὶ ὄνου σκιᾶς ἔρις δὲν φαίνεται τόσον ἀνάρμοστος, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἀλλὰ τὸ χείριστον τῶν μαρτυρίων ὑφίστανται ὅσοι ἔχουσι τὴν δυστυχίαν νὰ κατοικῶσι ἀπέναντι κακῶς ᾠκοδομημένων ἢ κακῶς κεχρωματισμένων οἰκοδομῶν ὧν τὰ πυρακτούμενα μάρμαρα ἢ τὰ ἰταμὰ χρώματα ἐπιπίθενται κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν, παραζαλίζουν τὴν κεφαλήν, καταστρέφουν καὶ τὴν μεγαλειτέραν εὐθυμίαν, ταράσσουν τὰ νεῦρα καὶ τοῦ ἡσυχωτάτου τῶν ἀνθρώπων· εἶνε φοβερὸν νὰ διατελῇ τις ὑπὸ τὴν ἀκατάπαυστον, τὴν καθημερινήν, τὴν ἀμείλικτον ταύτην βάσανον διὰ τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν σὲ ἀκούει ἂν παραπονεθῇς, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὐδὲ νόμος, οὔτε αὐτὸς ὁ Θεὸς δύναται νὰ σ' ἀπαλλάξῃ. Μόνον εἰς εἶνε ἱκανὸς νὰ τὸ πράξῃ τοῦτο, ὁ ἀπέναντι γείτων σου, ὅστις δύναται ἂν οὐχὶ νὰ κατασκευάσῃ, τοὐλάχιστον νὰ χρωματίσῃ τὸν οἰκόν του οὕτως, ὥστε νὰ μὴ ἐγείρηται ἀπέναντί σου διηνεκὴς ἀπειλή. Ἡ τοιαύτη εὐγένεια ἴσως φανῇ ὑπὲρ τὸ δέον ὑπερβολική· καὶ ὅμως ὑπάρχει ἀλλαχοῦ, — ὄχι ἐν τῇ Εὐρώπῃ δυστυχῶς, ἡ ὁποία ἔχει τὸ μονοπώλιον τοῦ πολιτισμοῦ — ἀλλ' εἰς τὰς Ἀντίλλας.

— Νὰ διατηρήσω ἢ ν' ἀλλάξω τὸ χρῶμα τῆς οἰκίας; ἐρωτᾷ τις ἔν τινι νεωτάτῳ περιηγητικῷ συγγράμματι.

— Ὅσον δι' αὐτό, λέγει ὁ ἰδιοκτήτης πήγαινε νὰ ἐρωτήσῃς τοὺς ἀντικρυνούς μας γείτονας. Αὐτοὺς ἐνδιαφέρει αὐτὸ καὶ ὄχι ἡμᾶς. Μήπως ἐγὼ μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι μου βλέπω τὴν ὄψιν του; Μήπως σταματῶ νὰ τὴν ἴδω; Αὐτοὶ τοὐναντίον τὴν ἔχουν πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των. Πήγαινε λοιπὸν νὰ τοὺς προσφέρῃς τὰς προσρήσεις μου καὶ νὰ λάβῃς τὰς διαταγάς των περὶ τούτων».

Πόσοι τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν θὰ ἐπεθύμουν νὰ εὑρίσκωνται τὰς φοβερὰς αὐτὰς ἡμέρας ἐν ταῖς Ἀντίλλαις μὲ κίνδυνον νὰ μὴ ἀκούωσι τὰς νύκτας τὰ δράματα τοῦ Ταβουλάρη, καὶ νὰ μὴ βλέπωσιν εἰς τὰ θέατρα τοῦ Λαοῦ τοὺς Ἕλληνας νικῶντας ἐν Λάλᾳ;

Βόας ὁ μυοφάγος. — Τὸ Μουσεῖον τῆς φυσικῆς ἱστορίας τῶν Παρισίων ἀπέκτησεν ἐσχάτως ὄφιν κολοσσιαίου ἀναστήματος, οἷος οὐδέποτε τέως ἐκόσμησε μουσεῖον ἐν Εὐρώπῃ.

Ὁ ὄφις οὗτος ἀνήκων εἰς τὸ εἶδος τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα *βόας μυοφάγος* γνωστὸν καλεῖται *ἀβακούδας* ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν δηλαδὴ τῶν κατοίκων τῶν θερμῶν χωρῶν τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς καὶ ἰδίως τῆς Γουϊάνης καὶ τῆς Βρασιλίας.

Εἶνε ὁ μᾶλλον γιγαντιαῖος τῶν ὄφεων, ἔχων μέγεθος ὑπὲρ τὰ ἓξ μέτρα.

Ὁ ὄφις οὗτος εἶχεν ἐν τῷ στομάχῳ του τερατώδη σαύραν τεσσάρων ποδῶν μῆκος ἔχουσαν καὶ μυρκηκοφάγον δύο ποδῶν καὶ ὀκτὼ δακτύλων, οὓς πρό τινος εἶχε καταβροχθίσει.

Ὁ ἀριθμὸς 13 εἶνε ἀπαίσιος εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ὀρλεάν.

Ἡ τηλεγραφικὴ στήλη τῆς ὁδοῦ, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἔπεσεν ὁ δοὺξ τοῦ Ὀρλεάν, φέρει τὸν ἀριθ. 13.

Τὴν 13 τοῦ μηνὸς ἐπυροβολήθη ὁ δοὺξ τοῦ Ὠμάλ. Τὴν 13 ἐπλήγη ὁ δοὺξ τοῦ Βερρύ. Τὴν 13 ἀπέθανεν ὁ Λουδοβίκος, πρίγκιψ τοῦ Κονδέ.

Ὁ Φερδινάνδος τοῦ Ὀρλεὰν ἀπέθανε τῇ 13 τοῦ μηνός, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ δοὺξ τοῦ Βορδὼ ἔθραυσε τὴν κνήμην του.

Μικρὰ στατιστικὴ δυναμένη νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς οἰνοπώλας.

Αἱ δέκα πόλεις τῆς Γαλλίας, ἐν αἷς καταναλίσκεται περισσότερος οἶνος, εἶνε: ἡ Νίκαια, 279 λίτραι κατ' ἄτομον. Μὸν-δὲ Μαρσὰν 255· Σκμπερῆ 232· Ἀζὲν 219· Λυὼν καὶ Παρίσιοι 212· Γρενόβλη 211· Τάρβη 210· Βορδὼ 209. Ἀγγιλέμη 201.

Αἱ δέκα πόλεις, ἐν αἷς καταναλίσκεται ὀλιγώτερος οἶνος, εἶνε: Καχὸρ 51 λίτραι κατ' ἄτομον Νίμη 73· Ἀγιάτσιο 76· Δραγκονίαν 97· Μομπελλιὲ 98· Ἀβινιὼν 99· Ὠξὲρ 100· Περπινιὰν 104· Δίνι 118· Πριβὰ 117.

Ἡ κυρία εὑρίσκεται εἰς σπουδαιοτάτην συνδιάσκεψιν μετὰ τῆς μοδίστρας.

Ἀίφνης εἰσέρχεται ἡ ὑπηρέτρια:

— Κυρία, ἦλθε ὁ ἰατρός.

— Ὁ ἰατρός!... Δὲν 'μπορῶ νὰ τὸν δεχθῶ... Πέ του πῶς εἶμαι ἄρρωστη.»

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

99. *Αἴνιγμα.*

Εἶνε λίαν φιλαρέσκως καμωμένη ἡ στολή μου
κ' εἶν' ἑλληνική, ἀρχαία, λέγουν, ἡ καταγωγή μου.
Ἀραμπῆς, Μαχδῆς δὲν εἶμαι, οὐδὲ Δίγμα, νὰ τὸ [ξεύρῃς,
κι' ὅμως εἶμαι ὁ προφήτης τῆς ἡμέρας· θὰ μὲ [εὕρῃς;

100. *Στοιχειόγριφος.*

Ἀπὸ πρᾶγμα φοβερόν, ὅλεθρον ἐγκλεῖον,
μ' ἕνα ταῦ λιγώτερον γίνομαι στοιχεῖον.

101. *Ἐπίσημος φράσις.*

Τίς εἶπε τὴν φράσιν:

«Ὑποθέτω ὅτι δὲν ὑπάρχει τι ἐξ ὅσων ἄλλοτε ἐπίστευα, περὶ οὗ ἤδη νὰ μὴ ἀμφιβάλλω».

102. *Ἀρχαιολογικὴ ἐρώτησις.*

Πῶς ὠνομάζετο ἡ Ἀττικὴ ἐπὶ Πελασγῶν;

103. *Ἱστορικὴ ἐρώτησις.*

Τίς προέτεινε τὴν διὰ κλήρου ἐκλογὴν τῶν δημοσίων λειτουργῶν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν ἀδιακρίτως; καὶ διατί;

104. *Φιλολογικὴ ἐρώτησις.*

Τίνος ποιητοῦ εἶνε τὸ ἑξῆς τετράστιχον τὸ χαρακτηρίσαν τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1862:

«Ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνῃ, ἀντιστάσεως μὴ οὔσης,
ἔθραυσαν ἀρειμανίως τοὺς φανοὺς τῆς πρωτευούσης.
Κι' ὥς ποτε οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κλεινὸν Θεμιστοκλέα,
ἐξεδίωξαν καὶ οὗτοι, τὸν ἀπόντα Βασιλέα».

105. *Πρόβλημα.*

Χαρτοπαίκτης ἠρώτησεν ἕτερον τί ἐκέρδησεν.

Οὗτος ἀπήντησεν: Ἐὰν εἶχα κερδήσῃ τὸ ἥμισυ, τὰ δύο τρίτα καὶ τὸ τέταρτον ἐπὶ πλέον μὲ προσθήκην 5 φράγκων, θὰ εἶχον κέρδος 150 φράγκων. Πόσον ἦτο τὸ κέρδος του;

106. *Ὀρθογώνιον.*

. . . . . O .
. . . . . O .
. . . . . O .
. . . . . O .
. . . . . O .

107. *Σταυρός.*

α
. . . α
α . . . . .
α . . .
.

108. *Πληροφορία.*

Πότε εἰσήχθη τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις ὑπόστερον ἄγνωστος τ ο μ ά τ α;

109. *Ἀπρόπτον.*

Τί λέγει ὅτι ἀρχίζει ἀπὸ τὸ στοιχεῖον ρό, καὶ μολαταῦτα δὲν ἀρχίζει;

ΛΥΣΕΙΣ

89. Ὡρολόγιον. — 90. Χιλιὰς· Ἰλιάς. — 91. Κλῆρος· λῆρος. — 92. Τοῦ Θεόγνιδος. — 93. Μεταξὺ τοῦ στρατηγοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ ὑπασπιστοῦ του Φωτάκου. — 94. Ὁ Βύρων. — 95. Ἡ πρώτη ἰδέα τοῦ ἀλεξιβροχίου διαφαίνεται ἐν τῷ ἀλεξηλίῳ, τοῦ ὁποίου πάντες οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ ἐποιοῦντο χρῆσιν, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Πέρσαι. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ὀλίγην κλίσιν εἶχον πρὸς τὸ ἀλεξιβρόχιον, διότι δὲν συνεβιβάζετο πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν των· ἄλλως τε οἱ εὐγενεῖς καὶ πατρίκιοι ἐπέβαινον φορείων.

Μόνον τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα τὸ ἀλεξιβρόχιον ἐγνώσθη ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ. Τὸν ΙΖ' ἡ κατασκευὴ τῶν ἀλεξιβροχίων θεωρεῖται ὡς βιομηχανία πολυτελείας. Ὁποῖα δὲ ἀλεξιβρόχια ἦσαν ἐκεῖνα! Εἶχον μῆκος ἑνὸς μέτρου καὶ τετάρτου· ἀναπτυσσόμενα εἶχον περίφρειαν 3 μέτρων καὶ ἡμίσεος καὶ ἐζύγιζον τρεῖς ὀκάδες περίπου· ἐστοίχιζον τότε 45 ἕως 60 φράγκα καὶ ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ βύσσης, κηρωτοῦ, μεταξωτοῦ δ' ἐλαίου ἠλειμμένου καὶ βερνικωμένου χάρτου. Ἑκάστη οἰκογένεια εἶχε μίαν καὶ μετεβιβάζετο ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Περὶ τὸ 1780 τὸ ἀλεξιβρόχιον ἔλαβεν ὀλιγώτερον ὀγκῶδες σχῆμα καὶ πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ ἐγένετο χρῆσις μεταξὺ ὑφάσματος ῥοδόχροος, κιτρίνου, πρασινωποῦ, ἐρυθροῦ.

Μετὰ διαφόρους φάσεις τὸ ἀλεξιβρόχιον ἀπέκτησε σχετικὴν κομψότητα ἥτις δὲν ἔπαυσε τελειοποιουμένη μέχρι τῆς ἐποχῆς ἡμῶν. Σήμερον εἶνε καὶ πολυτελείας σκεῦος καὶ ὠφέλιμον, ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ εἶνε γενική.

96. Ὁ σύζυγος εἶνε 27 ἐτῶν ἡ σύζυγος 22 καὶ τὰ παιδία τὸ ἓν 4 ἐτῶν, τὸ β'. 2 καὶ τὸ γ'. 1. — 97. Ἄνους· νοῦς· οὗ· ὗς. — 98. Ἡ κακὴ Σκάλα τῶν Μεγάρων.

Λύται τῶν τοῦ προηγουμένου φύλλου Πνευματικῶν Ἀσκήσεων.

Τὰ ἡμίση ἀκριβῶς ἔλυσεν ὁ ἐν Ἀθήναις συνδρομητὴς ἡμῶν (Ν. Κ) Ἀ μ ε ρ ι μ ν ο μ έ ρ ι μ ν ο ς λαβὼν καὶ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀννίνου.

Ἡ ἀλληλογραφία εἰς τὸ προσεχές.

Ἐν Ἀθήναις. — Τύποις Κορινναίας.